مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
دفتر مطالعات حقوقی
مسلسل: ۲۱۸۵۰ ■ خرداد ۱۴۰۵

اظهارنظر کارشناسی درباره:

«تحلیل احکام (تبصره‌های) لوایح بودجه مصوب سال‌های اخیر مجلس از منظر ایرادات مطروحه شورای نگهبان: ۱. لوایح مصوب سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶»

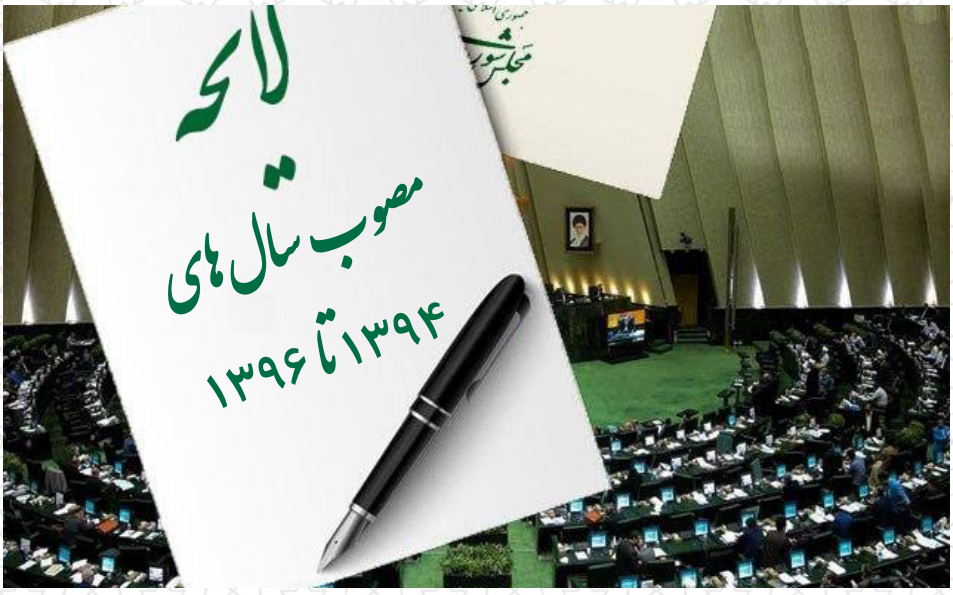

تاریـــخ انتشـــار: ۱۴۰۵/۶/۲۱
Publish Date : 2026/9/12

مرکز پژوهش های
مجلس شورای اسلامی

عنوان: اظهارنظر کارشناسی درباره: «تحلیل احکام (تبصره‌های) لوایح بودجه مصوب سال‌های اخیر مجلس از منظر ایرادات مطروحه شورای نگهبان: ۱. لوایح مصوب سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶»

تهیه و تدوین کنندگان (Authors): امیرحسین معتمدی‌نژاد، محمد برزگر خسروی، مهدی سرداری

واژه‌های کلیدی: حقوق بودجه‌ریزی، قانون اساسی، احکام بودجه مصوب مجلس
ناشـر: مرکزپژوهش‌های مجلس شـورای اسلامی

DOI: https://doi.org/10.22034/mrc.report.21850
Permanent Link: https://report.mrc.ir/article_11901.html
Publisher : Islamic Parliament Research Center of Iran

شماره مسلسل: ۲۱۸۵۰
کد موضوعی: ۲۴۰

نمایه در پایگاه مرکز اطلاعاتی علمی جهاد دانشگاهی (SID) ، پایگاه مجلات تخصصی نور (Noor Mags)

عنوان: اظهارنظر کارشناسی درباره: «تحلیل احکام (تبصره‌های) لوایح بودجه مصوب سال‌های اخیر مجلس از منظر ایرادات مطروحه شورای نگهبان: ۱. لوایح مصوب سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶»

نوع گـزارش: طرح/لایحه☐ ، نظارتی■ ، راهبردی☐ ، پیش‌نویس قانونی☐

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه حقوق اقتصادی و مالیه عمومی)

ناظران علمی: احمد حکیم جوادی، جلیل محبی

گرافیک و صفحه آرایی : نرجس امیراحمدی

ویراستارادبی : سیده مرضیه موسوی راد

تاریخ شروع مطالعه : ۱۴۰۴/۱۲/۱

دفترمطالعات حقوقی

فهرست مطالب

چکیده ۶
خلاصه مدیریتی ۷
۱. مقدمه ۸
۲. بررسی تفصیلی ایرادات مطروحه شورای نگهبان ۱۰
نتیجه‌گیری ۳۹
منابع و مآخذ ۳۹

فهرست جدول

جدول ۱. بررسی اجمالی لوایح بودجه مصوب سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ از منظر شورای نگهبان. ۹
جدول ۲. ایرادات مطروحه شورای نگهبان به لوایح بودجه مصوب سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ مجلس به‌صورت تفصیلی ۱۰
جدول ۳. تطبیق مفاد بندهای مورد ایراد شورای نگهبان با متن اصلاحی یا متناظر آن در همان سال و سال بعد ۱۵

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«تحلیل احکام (تبصره‌های) لوایح بودجه مصوب سال‌های اخیر مجلس از منظر ایرادات مطروحه شورای نگهبان:
۱. لوایح مصوب سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶»

چکیده

بررسی لوایح بودجه سال‌های اخیر مصوب مجلس (سلسله گزارشات بررسی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۴) که در این گزارش صرفاً بودجه سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ به صورت تفصیلی بررسی می‌شود، نشان‌دهنده روند نامنظم و افزایشی -کاهشی - افزایشی (سینوسی) تعداد ایرادات مطروحه ازسوی شورای نگهبان درخصوص مفاد (احکام) این لوایح است. برای مثال، تعداد ایرادات شورای نگهبان به لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ مصوب مجلس، ۳ مورد بوده که این تعداد، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ به ۷۶ مورد و در لایحه بودجه سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، به ترتیب به ۳۰، ۱۹ و ۱۳ مورد تغییر یافته است. هرچند بخشی از موارد ایرادی شورای نگهبان در لوایح بودجه سال بعد، حذف و یا اصلاح می‌شوند، اما کماکان تعداد ایرادات شورای نگهبان ناظر بر لوایح بودجه مصوب مجلس، کاهشی- افزایشی است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که درخصوص لوایح بودجه مصوب مجلس در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ (موضوع گزارش پیشین به شماره مسلسل ۱۸۹۹۷)، تعداد احکام مغایر با قانون اساسی اعلام شده توسط شورای نگهبان، روند افزایشی داشته است و برخلاف این روند، ایرادات شورای نگهبان به لوایح بودجه مصوب مجلس در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ (موضوع گزارش حاضر) کاهشی بوده است.

از مجموع ۳۴ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۴، ۲۸ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۴ مورد اصلاح شد و صرفاً ۲ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت. از مجموع ۱۹ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۵، ۱۲ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۶ مورد اصلاح شد و صرفاً ۱ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت. از مجموع ۲۳ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۶، ۱۸ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۴ مورد اصلاح شد و صرفاً ۱ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت.

در میان موارد مغایر با قانون اساسی در لوایح بودجه مصوب مجلس در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳، میزان (سهم) احکام مغایر با اصول (۵۲) (عدم رعایت سالیانه بودن احکام بودجه و وضع احکام دائمی در بودجه) و (۵۳) (عدم تفصیلی بودن احکام بودجه و درج نکردن سقف و ردیف اعتبار)، برتری قابل‌توجهی داشته است (به ترتیب سال، حدود ۶۷، ۷۶ و ۶۱ درصد موارد). **سهم احکام مغایر با اصول (۵۲) و (۵۳) قانون اساسی، در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶، به‌ترتیب، حدود ۵۰، ۳۲ و ۸ درصد شده است.**

درخصوص تغییر نظرات شورای نگهبان در طول سال‌های مختلف، این تغییرات درخصوص موضوع بودجه، بنیادی نبوده و در قالب مغایرت‌های مطروحه از جانب این شورا درخصوص بودجه، ثبات نظر و رویه مشاهده می‌شود که اثبات این ادعا، نیازمند تحقیق مستقل دیگری است.

خلاصه مدیریتی

بیان/شرح مسئله

این سؤال مطرح است که احکام بودجه‌های مصوب مجلس، توسط شورای نگهبان دارای چه ایرادهایی تشخیص داده می‌شود تا از تکرار آنها پیشگیری شود.

نقطه‌نظرات/یافته‌های کلیدی

صرف‌نظر از تعداد متفاوت احکام مندرج در لوایح بودجه در سال‌های مختلف، بررسی‌های کمّی لوایح بودجه سال‌های اخیر مجلس (از سال ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۴) نشان می‌دهد که میزان موارد مغایر با شرع و قانون اساسی در بودجه‌های مصوب مجلس، به‌صورت مستمر، کمتر نشده است و روند افزایشی-کاهشی-افزایشی (سینوسی) داشته است. توضیح اینکه، در حالی که تعداد کل ایرادات شورای نگهبان، به لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ مصوب مجلس، ۳ مورد و نسبت به لایحه بودجه مصوب سال ۱۳۹۳ مجلس، به‌صورت افزایشی، ۷۶ مورد (مشتمل بر ۷۰ مورد مغایرت و ۶ مورد ابهام) بوده است که در گزارش پیشین به شماره مسلسل ۱۸۹۹۷ بررسی شد؛ همین امر درخصوص لایحه بودجه مصوب سال ۱۳۹۴ مجلس، به‌صورت کاهنده، ۳۰ مورد ایراد (مشتمل بر ۲۵ مورد مغایرت و ۵ مورد ابهام) شد. این روند کاهشی در سال ۱۳۹۵ با ۱۹ مورد ایراد و در سال ۱۳۹۶ با ۱۳ مورد ایراد ادامه یافت. بررسی بودجه سال‌های ۱۳۹۶ به بعد که در گزارشات آتی خواهد آمد، نشان می‌دهد که این روند کاهشی ادامه نیافت.

از مجموع ۳۴ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۴، ۲۸ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۴ مورد اصلاح شد و صرفاً ۲ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت. از مجموع ۱۹ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۵، ۱۲ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۶ مورد اصلاح شد و صرفاً ۱ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت. از مجموع ۲۳ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۶، ۱۸ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۴ مورد اصلاح شد و صرفاً ۱ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت.

درخصوص لوایح بودجه مصوب مجلس در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳، روند افزایشی تعداد احکام مغایر با قانون اساسی به‌مراتب بیشتر از تعداد ابهامات و تذکرات مطرح شده ازسوی شورای نگهبان بوده است. در میان موارد مغایر با قانون اساسی در لوایح بودجه مصوب مجلس در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳، میزان (سهم) احکام مغایر با اصول (۵۲) (عدم رعایت سالانه بودن احکام بودجه و وضع احکام دائمی در بودجه) و (۵۳) (عدم تفصیلی بودن احکام بودجه و درج نکردن سقف و ردیف اعتبار)، برتری قابل‌توجهی داشته است (به ترتیب سال، حدود ۶۷، ۷۶ و ۶۱ درصد موارد). **سهم احکام مغایر با اصول (۵۲) و (۵۳) قانون اساسی، در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶، به‌ترتیب، حدود ۵۰، ۳۲ و ۸ درصد شده است.**

پیشنهاد راهکار تقنینی، نظارتی یا سیاستی

توجه بیشتر به نظرات حقوقی ناظر بر احکام لوایح بودجه ازجمله اجرای دقیق ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مبنی‌بر منع درج احکام غیربودجه‌ای در ضمن بودجه، ضرورت دارد.

۱. مقدمه

امروزه بودجه، به‌عنوان سندی راهبردی در سیاستگذاری سالیانه برای اداره کشورها قلمداد می‌شود. به همین دلیل بودجه، مورد توجه ویژه قوای مقننه و مجریه قرار می‌گیرد. دولت‌ها در بودجه که ماهیت قانونی دارد، منابع سالیانه را پیش‌بینی کرده و با توجه به آن و مبتنی بر وظایف قانونی و اولویت‌ها و خط‌مشی‌های دولت، مصارف عمومی را برآورد می‌کنند. پس از آن مجلس، وارد رسیدگی و تصویب لایحه بودجه سالیانه (ارسالی ازسوی دولت) می‌شود و اجازه پرداخت و هزینه‌کرد در حدود اعتبارات مصوب را می‌دهد. بر این اساس در قانون بودجه هزینه‌ها و کیفیت وظایف دولت (شامل تأمین و ارتقای عدالت، امنیت، سلامت، آموزش، تنظیم سیاست‌های پولی و مالی، صیانت و ارتقای فرهنگ و ...) مشخص می‌شود. براساس اصل (۹۴) قانون اساسی، بودجه مصوب مجلس برای کنترل از حیث عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال می‌شود. شورای نگهبان، معمولاً تبصره‌های (بخش احکام) لوایح بودجه مصوب مجلس را از حیث عدم مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی مورد بررسی قرار می‌دهد و ایرادات هیئت عالی نظارت بر سیاست‌های کلی نظام را نیز عیناً برای مجلس ارسال می‌کند.

قوانین بودجه همواره مشتمل بر احکام و ارقام بوده است. دولت همه‌ساله، به‌موجب اصل (۵۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، لایحه بودجه کشور را برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌کند. لایحه بودجه، دست‌یافتنی‌ترین راه‌حل برای تصویبِ لوایح و طرح‌های جامانده یا بازمانده از مفاد قوانین کشور شناخته میشد. سال‌هاست این موضوع به رویه قانونگذاری تبدیل شده است. قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) و قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) برای رفع عوارض رویه ناصواب درج حکم غیربودجه‌ای بوده است. در قوانین، شرط و قیدی برای درج حکم در ضمن بودجه بیان نشده بود تا اینکه قانونگذار در ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس اصلاحی ۱۴۰۱ مقرر کرد: فقط احکامی قابل درج در ماده‌واحده (بخش اول لایحه بودجه) است که اثر مستقیم بر منابع یا مصارف بودجه دارد یا برای تأمین مالی بخشی از وظایف قانونی دولت - ازجمله گسترش سرمایه‌گذاری، حمایت از اشتغال و ازدواج، ترویج فرزندآوری، تأمین مسکن نیازمندان - از محل‌هایی غیر از بودجه عمومی دولت در نظر گرفته شده باشد.

هدف مجموعه گزارش‌های بررسی لایحه بودجه از منظر حقوقی که قدمت چندین ساله در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی دارد [۱]، اتقان و اتکای قانون بودجه بر اصول حقوقی، قانون اساسی، سیاست‌های کلی نظام و قوانین مرتبط است. این امر سبب می‌شود در مقام اجرای قانون بودجه، زمینه فساد و سوءاستفاده از قانون، تشتت رویه‌ها و پرونده‌های قضایی به حداقل برسد و قانون بودجه در مسیر هدف اصلی خود حرکت کند.

در این سلسله‌گزارش‌ها، به تحلیل لوایح بودجه مصوب سال‌های اخیر مجلس، از منظر ایرادات مطروحه شورای نگهبان می‌پردازیم که بررسی لوایح بودجه سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ در گزارش به شماره مسلسل ۱۸۹۹۷ تقدیم شد و بررسی لوایح بودجه سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ در این گزارش (گزارش شماره ۱ از این سلسله‌گزارش‌ها) و بررسی لوایح بودجه سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ در گزارش شماره ۲ و بررسی لوایح بودجه سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ در گزارش شماره ۳ و بررسی لوایح بودجه سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴ در گزارش‌های مستقل بعدی تقدیم خواهند شد.

با توجه به اصلاحیه ۱۴۰۴ آیین‌نامه داخلی مجلس، لایحه بودجه و بودجه مصوب باید صرفاً مشتمل بر ارقام باشد. لذا بررسی احکام بودجه از بودجه سال ۱۴۰۵ به بعد، موضوعاً منتفی خواهد بود. توضیح اینکه براساس ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس اصلاحی ۱۴۰۴، «دولت مکلف است ماده‌واحده لایحه بودجه سالانه کل کشور را به‌صورت برنامه‌محور، حاوی سقف منابع عمومی دولت به تفکیک درآمدها و مصارف بودجه و برنامه‌های اجرایی و اهداف کمی ازجمله ترازهای عملیاتی، سرمایه‌ای و مالی صرفا در قالب جداول کلان و تفصیلی به تفکیک جداول الزامات منابع و ارقام آن و جداول الزامات مصارف و ارقام آن، به همراه نسخه الکترونیکی با قابلیت خوانش و ویرایش رایانه‌ای حداکثر

تا اول دی‌ماه هر سال به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. ارائه جدول فروض برآورد منابع و مصارف به همراه لایحه بودجه الزامی است. در جداول فقط عناوینی قابل طرح است که در قوانین مصوب، ازجمله قانون برنامه پنج‌ساله‌ای که در حال اجراست و به بودجه‌های سنواتی احاله شده یا برش یک‌ساله از آن برنامه باشد. جداول لایحه و مصوبه مجلس باید حاوی استناد قانونی، موضوع، ردیف، رقم و سایر اطلاعات مرتبط با بودجه باشد و در صدر، ذیل یا حاشیه جداول هیچ حکم یا توضیحی درج نمی‌شود، به‌جز در مواردی که تبیین سیاست‌های اجرایی بودجه، در حدود قانون برنامه پنج‌ساله و سایر قوانین مصوب باشد». بدین ترتیب، همچنان امکان مشروط درج حکم در بودجه وجود دارد و همچنان مسائل ناظر بر تمییز حکم بودجه‌ای از غیر آن، قابل طرح است. درعین‌حال، شرط درج چنین احکام و توضیحاتی این است که اولاً، در حدود قوانین بوده، یعنی خلاف قوانین نباشد و ثانیا، بودجه‌ای باشند.

بررسی‌های کمّی نظرات شورای نگهبان در خصوص لوایح بودجه مصوب سال‌های اخیر مجلس (از بودجه سال ۱۳۹۱ تا بودجه سال ۱۳۹۴ [۲]، بودجه سال ۱۳۹۵ [۳] و بودجه سال ۱۳۹۶ [۴]) به‌شرح جدول ۱، نشان می‌دهد که به‌رغم این نظرات مشورتی مرکز پژوهش‌های مجلس، میزان موارد مغایر با شرع و قانون اساسی در بودجه‌های مصوب مجلس، روند سینوسی (افزایشی-کاهشی) داشته است. بر این اساس، توجه بیشتر به نظرات حقوقی ناظر بر لوایح بودجه پیشنهاد می‌شود.

جدول ۱. بررسی اجمالی لوایح بودجه مصوب سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ از منظر شورای نگهبان

بودجه سالیانه کل کشور		ایرادات بودجه مصوب مجلس				ایرادات و تذکرات		اصول مهم قانون اساسی		وضعیت توجه به ایراد و تذکر		
		تعداد و نوع ایرادهای شورای نگهبان										
		خلاف شرع	مغایرت	ابهام	مجموع ایرادات (بدون تذکرات)	تذکرات شورای نگهبان	کل ایرادهای شورای نگهبان (ایرادات و تذکرات)	مغایرت با اصل (۵۲)	مغایرت با اصل (۵۳)	تعداد موارد اصلاحی در بودجه مصوب سال بعد	تعداد موارد اصلاح نشده در بودجه مصوب سال بعد	تعداد موارد حذف شده در بودجه مصوب سال بعد
سال ۱۳۹۱		۰	۲	۱	۳	۰	۳	۲	۰	۲	۰	۱
سال ۱۳۹۲	سه‌دوازدهم	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
	کل بودجه	۰	۳۴	۸	۴۲	۲	۴۴	۱۸	۱۴	۸	۹	۲۶
سال ۱۳۹۳		۰	۷۰	۶	۷۶	۶	۸۲	۳۶	۱۰	۸	۱۱	۶۳
سال ۱۳۹۴		۰	۲۵	۵	۳۰	۴	۳۴	۳	۱۲	۴	۲	۲۸
سال ۱۳۹۵	دودوازدهم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	کل بودجه	۰	۱۱	۸	۱۹	۰	۱۹	۲	۴	۶	۱	۱۲
سال ۱۳۹۶		۱	۱۰	۲	۱۳	۱۰	۲۳	۰	۱	۴	۱	۱۸

مأخذ: یافته‌های پژوهش.

۲. بررسی تفصیلی ایرادات مطروحه شورای نگهبان

در جدول ۲ به‌شرح ذیل، ایرادات مطروحه شورای نگهبان به‌صورت تفصیلی در قالب ستون‌های مستقل (محل ایراد در لایحه، جهت ایراد شورا، نوع توجه (تغییر) در بودجه مصوب سال بعد)، مورد بررسی قرار گرفته است.

در جدول ۳ نیز، تطبیق مفاد بندهای مورد ایراد با متن اصلاحی یا متناظر آن در همان سال و سال بعد، مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۲. ایرادات مطروحه شورای نگهبان به لوایح بودجه مصوب سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ مجلس به‌صورت تفصیلی

سال	نظر شورا	نوع ایراد	تعداد	محل ایراد	جهت ایراد	نوع توجه (تغییر) در بودجه مصوب سال بعد			اطلاعات تکمیلی مندرج در جدول شماره ۳
						اصلاح	عدم اصلاح	حذف	
۱۳۹۴	مغایرت	با اصل (۵۲)	۳	بند «س» تبصره «۲»	ماهیت غیربودجه‌ای			*	ردیف شماره ۱۳۰
				بند الحاقی «۷» تبصره «۲»	ماهیت غیربودجه‌ای			*	ردیف شماره ۱۳۱
				بند الحاقی «۲» به تبصره «۳»	ماهیت غیربودجه‌ای			*	ردیف شماره ۱۳۲
		با اصل (۳۶)	۱	بند «ع» تبصره «۲»	با توجه به اینکه تصرف در اموال دیگران بدون اجازه آنان شرعاً جایز نیست، اشکال دارد.			*	ردیف شماره ۱۳۳
		با اصل (۴۷)	۱	بند «ع» تبصره «۲»	با توجه به اینکه تصرف در اموال دیگران بدون اجازه آنان شرعاً جایز نیست، اشکال دارد.			*	ردیف شماره ۱۳۴
		با اصل (۵۳)	۱۲	بند «ل» تبصره «۳»	فقدان ردیف و مشخص نبودن سقف			*	ردیف شماره ۱۳۵
				بند «ف» تبصره «۳»	فقدان ردیف اعتباری مشخص و تعیین میزان هزینه‌ها			*	ردیف شماره ۱۳۶
				بند الحاقی «۲» به تبصره «۳»	فقدان ردیف بودجه و تعیین اعتبار مشخص			*	ردیف شماره ۱۳۷
				جزء «۶» بند «الف» تبصره «۱۰»	عدم گردش در خزانه		*		ردیف شماره ۱۳۸
				بند «ح» تبصره «۱۱»	مشخص نبودن ردیف و سقف		*		ردیف شماره ۱۳۹
				جزء الحاقی به بند «الف» تبصره «۱۳»	مشخص نبودن ردیف و سقف			*	ردیف شماره ۱۴۰
				بند «ج» تبصره «۱۳»	مشخص نبودن ردیف و سقف			*	ردیف شماره ۱۴۱
				بند «ز» تبصره «۱۳»	مشخص نبودن ردیف و سقف			*	ردیف شماره ۱۴۲
				بند «ح» تبصره «۱۳»	مشخص نبودن ردیف و سقف	*			ردیف شماره ۱۴۳
				بند الحاقی «۱» به تبصره «۱۴»	مشخص نبودن ردیف و سقف			*	ردیف شماره ۱۴۴
				بند «ج» تبصره «۱۵»	مشخص نبودن ردیف و سقف			*	ردیف شماره ۱۴۵
				بند «الف» تبصره «۱۶»	مشخص نبودن ردیف و سقف			*	ردیف شماره ۱۴۶
		با اصل (۱۱۰) (بند «۱»)	۱	بند «ج» تبصره «۳»	مغایر جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی	*			ردیف شماره ۱۴۷
		با اصل (۱۲۶)	۱	تبصره «۱»	الزام به حضور نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی در تصمیم‌گیری براساس ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه			*	ردیف شماره ۱۴۸
		با اصل (۱۵۶) بند «۴»	۱	بند «هـ» تبصره «۱۶»	واگذاری تصویب آیین‌نامه نسبت به امور قضایی به هیئت وزیران اشکال دارد.			*	ردیف شماره ۱۴۹
		با اصل (۱۵۷)	۱	بند «هـ» تبصره «۱۶»	واگذاری تصویب آیین‌نامه نسبت به امور قضایی به هیئت وزیران اشکال دارد.			*	ردیف شماره ۱۵۰
		با اصل (۱۵)	۴	بند «هـ» تبصره «۷»	معادل فارسی واژه «تکنولوژی» ذکر شود.			*	ردیف شماره ۱۵۱
				جزء الحاقی «۲» بند «الف» تبصره «۱۰»	واژه «استراتژی» حذف شود.			*	ردیف شماره ۱۵۲
				بند الحاقی به تبصره «۱۹»	معادل فارسی واژه «اپراتور» ذکر شود.			*	ردیف شماره ۱۵۳
				بند الحاقی به تبصره «۱۹»	(SMS) به‌کارگیری واژگان لاتین در متن قانون نظیر مغایر این اصل است.			*	ردیف شماره ۱۵۴

سال	نظر شورا	نوع ایراد	تعداد	محل ایراد	جهت ایراد	نوع توجه (تغییر) در بودجه مصوب سال بعد			اطلاعات تکمیلی مندرج در جدول شماره ۳
						اصلاح	عدم اصلاح	حذف	
	ابهام	ابهام	۵	بند «ن» تبصره «۲»	از این حیث که روشن نیست آیا از فراورده‌های نفتی صادراتی، سهم صندوق توسعه ملی اخذ می‌گردد یا خیر، ابهام دارد.			*	ردیف شماره ۱۵۵
				فراز الحاقی به بند «ص» تبصره «۳»	عبارت «سایر روش‌های تأمین مالی» از این جهت که مشخص نیست آیا شامل موارد غیرمشروع هم می‌شود یا خیر، ابهام دارد.			*	ردیف شماره ۱۵۶
				بند «ک» تبصره «۶»	منظور از «اوراق تنزیل بدهی» روشن نیست و باید تعریف شود.			*	ردیف شماره ۱۵۷
				بند «ز» تبصره «۲۱»	منظور از «خانوارهای پردرآمد» روشن نیست.			*	ردیف شماره ۱۵۸
				تبصره الحاقی «۷»	درخصوص عنوان «شرکت ملی نفت»، همان ابهام معموله در نظرات قبلی این شورا را دارد.	*			ردیف شماره ۱۵۹
	تذکر	تذکر	۴	بند الحاقی «۷» به تبصره «۲»	بعد از عبارت «تأمین دانش فنی»، واژه «تبدیل» اضافه شود.			*	ردیف شماره ۱۶۰
				بند «ج» تبصره «۳»	عبارت «پرداخت رد دیون» نیازمند اصلاح عبارتی است.	*			ردیف شماره ۱۶۱
				بند الحاقی «۲» به تبصره «۳»	واژه «مستضعفان» به «مستضعفین» اصلاح شود.			*	ردیف شماره ۱۶۲
				بند «هـ» تبصره «۱۶»	عبارت «تودیع ودیعه» به «تودیع وثیقه» اصلاح شود.			*	ردیف شماره ۱۶۳
۱۳۹۵ دو دوازدهم	مصوبه مجلس درخصوص لایحه دو دوازدهم بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.								
۱۳۹۵	مغایرت	اصل (۳) بند «۹»	۱	بند الحاقی «۵» تبصره «۱۴»	تبعیض ناروا			*	ردیف شماره ۱۶۴
		با اصل (۵۲)	۲	تبصره الحاقی «۱۲»	ماهیت غیربودجه‌ای			*	ردیف شماره ۱۶۵
				تبصره الحاقی «۹»	ماهیت غیربودجه‌ای			*	ردیف شماره ۱۶۶
		با اصل (۵۳)	۴	تبصره الحاقی «۹»	نامشخص بودن سقف و ردیف			*	ردیف شماره ۱۶۷
				تبصره الحاقی «۱۲»	نامشخص بودن سقف و ردیف			*	ردیف شماره ۱۶۸
				تبصره الحاقی «۱۵»	نامشخص بودن سقف و ردیف			*	ردیف شماره ۱۶۹
				تبصره الحاقی «۱۷»	نامشخص بودن سقف و ردیف			*	ردیف شماره ۱۷۰
		با اصل (۱۱۰) بند «۱»	۴	بند «ب» تبصره «۱»	بند «۱-۲۲» سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه، واریز سالانه حداقل ۲۰ درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز و فراورده‌های نفتی به صندوق توسعه ملی را مقرر نموده است، حذف واریز منابع حاصل از «صادرات نفت و فراورده‌های نفتی» واجد اشکال بوده است.	*			ردیف شماره ۱۷۱
				بند «الف» تبصره «۲»	جدول شماره ۱۸ مشتمل بر مواردی است که مغایر مصارف مذکور در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است.			*	ردیف شماره ۱۷۲
				بند «د» تبصره «۲»	افزایش سرمایه بانک‌های دولتی و پست‌بانک ایران، مغایر مصارف مذکور در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است.			*	ردیف شماره ۱۷۳
				تبصره «۱۸»	اطلاق فروش اموال غیرمنقول شامل موارد واگذاری اموال دستگاه‌های دولتی می‌شود، از حیث مصرف منابع حاصل از واگذاری، مغایر جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی شناخته شد.	*			ردیف شماره ۱۷۴

سال	نظر شورا	نوع ایراد	تعداد	محل ایراد	جهت ایراد	نوع توجه (تغییر) در بودجه مصوب سال بعد			اطلاعات تکمیلی مندرج در جدول شماره ۳
						اصلاح	عدم اصلاح	حذف	
				بند «ب» تبصره «۱»	ازآنجاکه مشخص نیست عدم افزایش سهم صندوق نسبت به سال گذشته با مجوز بوده یا خیر ابهام دارد.	*			ردیف شماره ۱۷۵
				بند «ب» تبصره «۱»	ازآنجاکه مشخص نیست آیا در این بند کسر ارزش واردات گاز از ارزش صادرات آن شامل مواردی غیر از معاوضه صادرات و واردات (سوآپ) نیز می‌گردد یا خیر، ابهام دارد.	*			ردیف شماره ۱۷۶
				بند «ب» تبصره «۱»	از این حیث که مشخص نیست واریز مبالغ به حساب صندوق توسعه ملی نیز از ماه یازدهم انجام می‌شود یا خیر، ابهام دارد.	*			ردیف شماره ۱۷۷
				بند «هـ» تبصره «۱»	شرکت مذکور، فاقد اساسنامه مصوب مجلس شورای اسلامی یا هیئت وزیران است، شناسایی و اعطای صلاحیت به شرکت مذکور دارای ابهام معموله شورای نگهبان است.		*		ردیف شماره ۱۷۸
	ابهام	ابهام	۸	بند الحاقی تبصره «۳»	از حیث نامشخص بودن محدوده جابه‌جایی اعتبارات ابهام دارد.			*	ردیف شماره ۱۷۹
				بند الحاقی «۲» به تبصره «۵»	روشن نیست مقصود از دارایی‌ها و اموال دولت چه نوع اموالی است و آیا شامل اموالی مانند انفال نیز می‌گردد یا خیر و همچنین آیا دستگاه‌های اجرایی مورد نظر شامل نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری مدظله‌العالی و نیز دستگاه‌های غیر قوه مجریه می‌شود یا خیر ابهام دارد. علاوه‌بر اینکه مشخص نیست این اموال در آثار انتشار صکوک اسلامی چه نقشی دارند؟ به‌علاوه باید روشن شود آیا وزارت اقتصاد و دارایی به تنهایی اختیار نقل‌وانتقال و تغییر بهره‌بردار را دارد یا خیر؟			*	ردیف شماره ۱۸۰
				تبصره «۱۸»	عبارت «اموال غیرمنقول در اختیار وزارت راه و شهرسازی» از این جهت که مشخص نیست آیا شامل مواردی غیر از مالکیت اموال مذکور می‌شود یا خیر ابهام دارد.	*			ردیف شماره ۱۸۱
				تبصره الحاقی «۱۶»	از این حیث که مشخص نیست اصلاح قانون مذکور دائمی است یا یک‌ساله، ابهام دارد.			*	ردیف شماره ۱۸۲

سال	نظر شورا	نوع ایراد	تعداد	محل ایراد	جهت ایراد	نوع توجه (تغییر) در بودجه مصوب سال بعد			اطلاعات تکمیلی مندرج در جدول شماره ۳
						اصلاح	عدم اصلاح	حذف	
۱۳۹۶	مغایرت	با اصل (۵۳)	۱	بند الحاقی «۳» تبصره «۱»	عدم ذکر سقف و ردیف‌ها			*	ردیف شماره ۱۸۳
		با اصل (۵۵)	۱	بند الحاقی «۲» تبصره «۷»	از این جهت که شامل رسیدگی سایر منابع حساب مذکور در این بند می‌شوند.	*			ردیف شماره ۱۸۴
		با اصل (۱۱۰)	۳	بند «الف» تبصره «۲»	پرداخت بدهی‌های جدول (۱۸) به‌دلیل توسعه مصارف جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مغایر سیاست‌های مذکور است.			*	ردیف شماره ۱۸۵
				بند «الف» تبصره «۴»	به‌دلیل برداشت از منابع صندوق توسعه ملی، مغایر بند «۳-۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه درخصوص استقلال مصارف صندوق از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عام می‌باشد.		*		ردیف شماره ۱۸۶
				تبصره الحاقی «۱»	پرداخت بدهی‌های جدول (۱۸) به‌دلیل توسعه مصارف جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مغایر سیاست‌های مذکور است.			*	ردیف شماره ۱۸۷
		با اصل (۱۵)	۵	جزء «1» بند «ز» تبصره «۱»	واژه‌های غیرفارسی متعددی ازجمله «فوب»، «بیولوژیک»، «پروژه» و ... استفاده شده است که باید معادل فارسی آنها ذکر شود.			*	ردیف شماره ۱۸۸
				بند الحاقی «۴» تبصره «۱۱»	به جهت استفاده از عبارت‌های غیرفارسی «ترافیکی» و «رادیویی و تلویزیونی».			*	ردیف شماره ۱۸۹
				ردیف (۴) جدول ذیل تبصره «۱۴»	به جهت به‌کاربردن واژگان غیرفارسی «بیولوژیک» و «واکسن»			*	ردیف شماره ۱۹۰
				بند الحاقی «۱» تبصره «۱۸»	استفاده از واژه «متابولیک»			*	ردیف شماره ۱۹۱
				جزء «۶» بند «الف» تبصره «۱۹»	استفاده از عبارت غیرفارسی «پروژه»			*	ردیف شماره ۱۹۲

سال	نظر شورا	نوع ایراد	تعداد	محل ایراد	جهت ایراد	نوع توجه (تغییر) در بودجه مصوب سال بعد			اطلاعات تکمیلی مندرج در جدول شماره ۳
						اصلاح	عدم اصلاح	حذف	
	ابهام	ابهام	۲	بند «ب» تبصره «۱»	از این جهت که سقف منابع حاصل از صادرات گاز ذکر نشده است و نیز با توجه به ذکر عبارت «نفت خام» به‌جای واژه «نفت» تکلیف سایر هیدروکربورها از قبیل قیر، مایعات گازی و ... معلوم نیست چه وضعی دارند، ابهام دارد.	*			ردیف شماره ۱۹۳
				جزء «۲» بند «ز» تبصره «۱»	از این جهت که مشخص نیست آیا رسیدگی دیوان محاسبات، شامل موارد غیربودجه‌ای نیز می‌شود یا خیر ابهام دارد.			*	ردیف شماره ۱۹۴
	تذکر	تذکر	۱۰	بند «الف» تبصره «۱»	واژه «نفت» جایگزین عبارت «نفت خام» شود.	*			ردیف شماره ۱۹۵
				جزء الحاقی «۱» بند «ب» تبصره «۱۱»	امتیاز مربوطه در این بند قبلاً در ماده (۵۴) قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵/۰۲/۲۰ به‌صورت مطلق در نظر گرفته شده است.			*	ردیف شماره ۱۹۶
				بند الحاقی «۱» تبصره «۱۱»	عبارت «با رعایت اصل (۴۴) قانون اساسی» به عبارت «با رعایت سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» اصلاح شود.			*	ردیف شماره ۱۹۷
				بند الحاقی «۳» تبصره «۱۳»	واژه «زهشکی» به «زهکشی» اصلاح شود.			*	ردیف شماره ۱۹۸
				بند «ب» تبصره «۱۷»	رعایت اساسنامه بانک‌های مذکور ضروری است.			*	ردیف شماره ۱۹۹
				جزء «۷» بند «الف» تبصره «۲۰»	در جزء «۷» بند «الف» تبصره «۲۰»، به جزء «۳» این بند اشاره شده، درحالی‌که این جزء حذف شده است.	*			ردیف شماره ۲۰۰
				جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲۱»	در فراز دوم جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲۱» ، به جزء «۱» این بند اشاره شده، درحالی‌که این جزء حذف شده است.			*	ردیف شماره۲۰۱
				جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲۱»	در فراز دوم جزء«۲» بند «الف» تبصره «۲۱»، ظاهراً قانون «کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی» مدنظر بوده است؛ نه قانون «قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱».			*	ردیف شماره ۲۰۲
				جزء «ج» تبصره «۲۱»	واژه «مربوطه» از عبارت «از طریق سازمان مربوطه ذی‌ربط خود» حذف شود.			*	ردیف شماره ۲۰۳
				تبصره الحاقی «۱»	عبارت «سرمایه‌های ایرانی مقیم آمریکا» به عبارت «سرمایه‌های ایرانیان مقیم آمریکا» اصلاح شود.			*	ردیف شماره ۲۰۴
	خلاف موازین شرع	خلاف موازین شرع	۱	بند «الف» تبصره «۳»	با توجه به انقضای مجوز مجمع تشخیص مصلحت نظام درخصوص فاینانس در برنامه پنجم توسعه ذکر این مجوز در این بند خلاف موازین شرع شناخته شد.			*	ردیف شماره ۲۰۵

مأخذ: همان.

جدول ۳. تطبیق مفاد بندهای مورد ایراد شورای نگهبان با متن اصلاحی یا متناظر آن در همان سال و سال بعد

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۳۰	تبصره «۲» س- به وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط و وزارت نیرو اجازه داده می‌شود نسبت به تأسیس شرکت گاز استان البرز و شرکت آب و فاضلاب روستایی این استان اقدام کند.	تبصره «۲» ح- به وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط و وزارت نیرو اجازه داده می‌شود نسبت به تأسیس شرکت گاز استان البرز به شماره ردیف ۲۹۵۴۱۰ پیوست شماره (۳) این قانون و شرکت آب و فاضلاب روستایی این استان به شماره ردیف ۲۹۵۴۵۰ پیوست شماره (۳) این قانون اقدام کند.	حذف شد.
۱۳۱	تبصره «۲» بند الحاقی «۷»- وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط خود با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی، در تأمین دانش فنی متانول به بنزین (MTG)، متانول به پلی‌پروپیلن (MTPP)، گاز به مایع GTL، اسمز معکوس RO) و غشاهای نانویی موردنیاز صنعت گاز و پتروشیمی کشور مشارکت نماید. به‌گونه‌ای که حداقل یک واحد تولیدی توجیه‌پذیر در موارد مذکور در کشور استقرار یابد.	حذف شد.	حذف شد.
۱۳۲	تبصره «۳» بند الحاقی «۲»- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بنا بر درخواست سازمان بسیج مستضعفان در شهرک‌ها و شهرهای جدید، اراضی مناسب را با در نظر گرفتن طرح‌های تفصیلی و هادی مصوب با رعایت ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ جهت احداث حوزه‌های مقاومت بسیج و سالن‌های ورزشی صالحین پس از آماده‌سازی بدون اخذ هزینه در اختیار سازمان بسیج قرار دهند.	تبصره «۳» س- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بنا بر درخواست سازمان بسیج مستضعفین در شهرک‌ها و شهرهای جدید، اراضی مناسب را با در نظر گرفتن طرح‌های تفصیلی و هادی مصوب با رعایت ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ جهت احداث حوزه‌های مقاومت بسیج و سالن‌های ورزشی صالحین پس از آماده‌سازی و پرداخت هزینه از محل اعتبارات جدول شماره (۱۸) این قانون در اختیار سازمان بسیج قرار دهند.	حذف شد.
۱۳۳	تبصره «۲»- ع- وزارت نفت مکلف است از محل درآمد حاصل از فروش فراورده‌های نفتی کشف شده اعم از قاچاق یا عرضه خارج از شبکه به‌ازای کشف و تحویل هر لیتر مواد کشف شده نفتی قابل توزیع در شبکه رسمی مصرف به نرخ زمان کشف پس از کسر ۱۰ درصد (۱۰٪) هزینه بالاسری (پس از واریز به حساب خزانه‌داری کل کشور) تا سقف ۱۰ هزار میلیارد (۱۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند تا هشت هزار میلیارد (۸،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال آن براساس طرح توزیع ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات و مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، جهت تقویت بنیه دفاعی و امنیتی اختصاص یابد.	تبصره «۲»- ط- وزارت نفت مکلف است فراورده‌های نفتی کشف شده تحویلی اعم از قاچاق یا عرضه خارج از شبکه را پس از ضبط (به دلیل عدم امکان نگهداری) به فروش رسانده و وجوه حاصله را به حساب امانی دادگستری واریز نماید. در صورت صدور محکومیت قطعی متهم یا متهمان وجوه مذکور تا سقف ۱۰ هزار میلیارد (۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به خزانه‌داری کل کشور واریز و پس از کسر ۱۰ درصد (۱۰٪) هزینه بالاسری، تا سقف هفت هزار میلیارد (۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال آن براساس طرح توزیع ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات و مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، جهت تقویت بنیه دفاعی و امنیتی اختصاص می‌یابد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۳۳	ستاد کل نیروهای مسلح می‌تواند تا ۱۰ درصد (۱۰٪) از وجوه حاصله را به یگان کاشف و کاشفین اعم از دفاعی و امنیتی اختصاص دهد. تا سقف دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از منابع این بند در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا به‌منظور تأمین هزینه‌های سوخت و آب و برق واحدهای آموزشی و پرورشی و پردیس‌های استانی مراکز تربیت معلم «دانشگاه فرهنگیان» هزینه نماید. درصورتی‌که احکام نهایی فراورده‌های نفتی کشف شده در مراجع رسیدگی، مبنی‌بر برائت متهم یا متهمان از اتهام وارده باشد، اعتبار لازم جهت استرداد بهای فراورده‌های فروخته شده حسب اظهار مالک و تأیید مرجع رسیدگی‌کننده در همان سال توسط ستاد کل نیروهای مسلح از حساب مذکور تأمین می‌شود. دستورالعمل اجرایی این بند توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی، ستاد کل نیروهای مسلح و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	ستاد کل نیروهای مسلح می‌تواند تا ۱۰ درصد (۱۰٪) از وجوه حاصله را به یگان کاشف و کاشفین اعم از دفاعی و امنیتی اختصاص دهد. تا سقف دو هزار میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از منابع این بند در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا جهت تأمین هزینه‌های سوخت، آب و برق واحدهای آموزشی و پردیس‌های استانی مراکز تربیت معلم «دانشگاه فرهنگیان» هزینه گردد. در صورت صدور حکم قطعی مبنی‌بر برائت متهم یا متهمان وجوه مذکور به آنها مسترد می‌گردد. دستورالعمل اجرایی این بند توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی، ستاد کل نیروهای مسلح و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	
۱۳۴	تبصره «۲» - ع- وزارت نفت مکلف است از محل درآمد حاصل از فروش فراورده‌های نفتی کشف شده اعم از قاچاق یا عرضه خارج از شبکه به‌ازای کشف و تحویل هر لیتر مواد کشف شده نفتی قابل توزیع در شبکه رسمی مصرف به نرخ زمان کشف پس از کسر ۱۰ درصد (۱۰٪) هزینه بالاسری (پس از واریز به حساب خزانه‌داری کل کشور) تا سقف ۱۰ هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند تا هشت هزار میلیارد (۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال آن براساس طرح توزیع ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات و مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، جهت تقویت بنیه دفاعی و امنیتی اختصاص یابد. ستاد کل نیروهای مسلح می‌تواند تا ۱۰ درصد (۱۰٪) از وجوه حاصله را به یگان کاشف و کاشفین اعم از دفاعی و امنیتی اختصاص دهد. تا سقف دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از منابع این بند در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا به‌منظور تأمین هزینه‌های سوخت و آب و برق واحدهای آموزشی و پرورشی و پردیس‌های استانی مراکز تربیت معلم «دانشگاه فرهنگیان» هزینه نماید. درصورتی‌که احکام نهایی فراورده‌های نفتی کشف شده در مراجع رسیدگی، مبنی‌بر برائت متهم یا متهمان از اتهام وارده باشد، اعتبار لازم جهت استرداد بهای فراورده‌های فروخته شده حسب اظهار مالک و تأیید مرجع رسیدگی‌کننده در همان سال توسط ستاد کل نیروهای مسلح از حساب مذکور تأمین می‌شود. دستورالعمل اجرایی این بند توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی، ستاد کل نیروهای مسلح و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	تبصره «۲» - ط- وزارت نفت مکلف است فراورده‌های نفتی کشف شده تحویلی اعم از قاچاق یا عرضه خارج از شبکه را پس از ضبط (به دلیل عدم امکان نگهداری) به فروش رسانده و وجوه حاصله را به حساب امانی دادگستری واریز نماید. در صورت صدور محکومیت قطعی متهم یا متهمان وجوه مذکور تا سقف ۱۰ هزار میلیارد (۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به خزانه‌داری کل کشور واریز و پس از کسر ۱۰ درصد (۱۰ ٪) هزینه بالاسری، تا سقف هفت هزار میلیارد (۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال آن براساس طرح توزیع ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات و مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، جهت تقویت بنیه دفاعی و امنیتی اختصاص می‌یابد. ستاد کل نیروهای مسلح می‌تواند تا ۱۰ درصد (۱۰ ٪) از وجوه حاصله را به یگان کاشف و کاشفین اعم از دفاعی و امنیتی اختصاص دهد. تا سقف دو هزار میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از منابع این بند در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا جهت تأمین هزینه‌های سوخت، آب و برق واحدهای آموزشی و پرورشی و پردیس‌های استانی مراکز تربیت معلم «دانشگاه فرهنگیان» هزینه گردد. در صورت صدور حکم قطعی مبنی‌بر برائت متهم یا متهمان وجوه مذکور به آنها مسترد می‌گردد. دستورالعمل اجرایی این بند توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی، ستاد کل نیروهای مسلح و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۳۵	تبصره «۳»- ل- درآمد اماکن ورزشی اجاره داده شده موضوع ماده (۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، صرفاً برای ورزش همان شهرستان هزینه می‌شود و انتقال و هزینه آن به شهرستان دیگر ممنوع است.	تبصره «۳»- ح - درآمد اماکن ورزشی اجاره داده شده موضوع ماده (۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، پس از واریز به ردیف ۱۳۰۳۰۱ جدول شماره (۵) این قانون صرفاً برای ورزش همان شهرستان هزینه می‌شود و انتقال و هزینه آن به شهرستان دیگر ممنوع است.	حذف شد.
۱۳۶	تبصره «۳»- ف- کارفرمایان بخش‌های خصوصی و تعاونی مکلفند در مجموعه‌های بیش از هزار واحد مسکونی که در سال ۱۳۹۴ نسبت به عقد قرارداد ساخت آنها اقدام می‌کنند، براساس برآورد اداره اوقاف و امور خیریه هزینه‌های احداث مسجد و خانه عالم را تأمین و یا رأساً نسبت به احداث آن اقدام کنند. دولت موظف است در مجموعه‌های بیش از هزار واحد مسکونی، واحدهای آموزشی، فرهنگی، پاسگاه و کلانتری، مدرسه و پایگاه بسیج احداث کند.	تبصره «۳»- ک- کارفرمایان بخش‌های خصوصی و تعاونی مکلفند در مجموعه‌های بیش از هزار واحد مسکونی که در سال ۱۳۹۴ نسبت به عقد قرارداد ساخت آنها اقدام می‌کنند، براساس برآورد اداره اوقاف و امور خیریه هزینه‌های احداث مسجد و خانه عالم را تأمین و یا رأساً نسبت به احداث آن اقدام کنند.	حذف شد.
۱۳۷	تبصره «۳»- بند الحاقی «۲»- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بنا بر درخواست سازمان بسیج مستضعفان در شهرک‌ها و شهرهای جدید، اراضی مناسب را با در نظر گرفتن طرح‌های تفصیلی و هادی مصوب، با رعایت ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ جهت احداث حوزه‌های مقاومت بسیج و سالن‌های ورزشی صالحین پس از آماده‌سازی بدون اخذ هزینه در اختیار سازمان بسیج قرار دهند.	تبصره «۳»- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بنا بر درخواست سازمان بسیج مستضعفین در شهرک‌ها و شهرهای جدید، اراضی مناسب را با در نظر گرفتن طرح‌های تفصیلی و هادی مصوب با رعایت ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷ /۱۱ /۱۳۸۰ جهت احداث حوزه‌های مقاومت بسیج و سالن‌های ورزشی صالحین پس از آماده‌سازی و پرداخت هزینه از محل اعتبارات جدول شماره (۱۸) این قانون در اختیار سازمان بسیج قرار دهند.	حذف شد.
۱۳۸	تبصره «۱۰»- الف- ... ۶- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به استرداد حقوق ورودی کالاهای وارداتی از همان مواد و قطعات وارداتی موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ ظرف مدت پانزده روز از محل تنخواه دریافتی از خزانه که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام کند.	تبصره «۱۰»- الف- ... ۶- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به استرداد حقوق ورودی کالاهای وارداتی از همان مواد و قطعات وارداتی موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی مصوب ۲۲ /۸ /۱۳۹۰ ظرف مدت پانزده روز از محل تنخواه دریافتی از خزانه که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام کند.	عدم اصلاح تبصره «۷» ب- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به استرداد حقوق ورودی کالاهای وارداتی از همان مواد و قطعات وارداتی موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی مصوب ۲۲ /۸ /۱۳۹۰ ظرف مدت پانزده روز از محل تنخواه دریافتی از خزانه که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام کند.
۱۳۹	تبصره «۱۱»- ح- به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود کل هزینه‌های مربوط به تهیه و نصب کنتور حجمی هوشمند چاه‌های کشاورزی را از محل اعتبارات ردیف‌های طرح «تعادل‌بخشی، تغذیه مصنوعی و کنترل سیل موضوع ردیف ۱۴۳۵۰۰ پیوست شماره (۲) این قانون» پرداخت و به‌صورت اقساطی با روشی که وزارت نیرو تعیین می‌نماید از صاحبان چاه‌ها دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند. صددرصد (۱۰۰ ٪) وجوه واریزی صرفاً برای اجرای طرح‌های تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی در اختیار وزارت نیرو قرار می‌گیرد.	تبصره «۱۱»- و- ه وزارت نیرو اجازه داده می‌شود کل هزینه‌های مربوط به تهیه و نصب کنتور حجمی هوشمند چاه‌های کشاورزی را از محل اعتبارات ردیف‌های طرح «تعادل‌بخشی، تغذیه مصنوعی و کنترل سیل موضوع ردیف ۱۴۳۵۰۰ پیوست شماره (۲) این قانون» پرداخت و به‌صورت اقساطی با روشی که وزارت نیرو تعیین می‌نماید از صاحبان چاه‌ها دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند. صددرصد (۱۰۰ ٪) وجوه واریزی صرفاً برای اجرای طرح‌های تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی در اختیار وزارت نیرو قرار می‌گیرد.	عدم اصلاح تبصره «۸»- به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود کل هزینه‌های مربوط به تهیه و نصب کنتور حجمی یا هوشمند چاه‌های کشاورزی را از محل اعتبارات طرح‌های «تعادل‌بخشی، تغذیه مصنوعی و کنترل سیل پیوست شماره (۱) این قانون» پرداخت کند.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۴۰	تبصره «۱۳»- الف...- جزء الحاقی- وزارت آموزش و پرورش مجاز است در مناطقی که نمی‌تواند خدمات آموزشی ارائه کند، از محل ردیف ۸-۱۲۷۵۰۰ سرویس ایاب‌وذهاب رایگان به نزدیک‌ترین محل آموزشی برای کلیه دانش‌آموزان فراهم نماید.	تبصره «۱۳» الف- ۳- وزارت آموزش و پرورش مجاز است در مناطقی که نمی‌تواند خدمات آموزشی ارائه کند از محل ردیف ۸-۱۲۷۵۰۰ سرویس ایاب‌وذهاب رایگان به نزدیک‌ترین محل آموزشی برای کلیه دانش‌آموزان فراهم نماید.	حذف شد.
۱۴۱	تبصره «۱۳» ج- به وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و ورزش و جوانان اجازه داده می‌شود درآمدهایی را که براساس قوانین مصوب دریافت می‌کنند به‌استثنای درآمدهای موضوع بند «م» تبصره «۳» این قانون به حساب درآمد اختصاصی که توسط خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌شود، واریز کنند و معادل آن را از محل اعتبارات ردیف‌های ۱۲۷۵۰۰ و ۱۲۸۵۰۰ جدول شماره (۷) این قانون وصول نمایند. مازاد درآمد اختصاصی ادارات کل آموزش و پرورش و ورزش و جوانان هر استان به همان استان و شهرستان وصول‌کننده اختصاص می‌یابد.	تبصره «۱۳» ب- به وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و ورزش و جوانان اجازه داده می‌شود درآمدهایی را که براساس قوانین مصوب دریافت می‌کنند به‌استثنای درآمدهای موضوع بند «ط» تبصره «۳» این قانون به حساب درآمد اختصاصی که توسط خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌شود، واریز کنند و معادل آن را از محل اعتبارات ردیف‌های ۱۲۷۵۰۰ و ۱۲۸۵۰۰ جدول شماره (۷) این قانون وصول نمایند. مازاد درآمد اختصاصی ادارات کل آموزش و پرورش و ورزش و جوانان هر استان به همان استان و شهرستان وصول‌کننده اختصاص می‌یابد.	حذف شد.
۱۴۲	تبصره «۱۳» ز- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری (سازمان امور دانشجویان) و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجازند طبق قوانین و مقررات، درآمد حاصل از خرید عدم انجام تعهدات بورس و ارزبگیر با هزینه شخصی و جریمه‌های آن را اخذ و به حساب درآمد اختصاصی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف‌های ۱۱۳۶۶۴ و ۱۲۹۰۰۰ واریز کنند. صددرصد (۱۰۰ ٪) این درآمد به‌عنوان درآمد اختصاصی وزارتخانه‌های یاد شده تلقی می‌شود و به‌منظور تحقق برنامه‌های مؤسسات آموزش عالی در مناطق شهری کمتر از دویست هزار نفر جمعیت به آنها اختصاص می‌یابد.	تبصره «۱۳» د- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری (سازمان امور دانشجویان) و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجازند طبق قوانین و مقررات، درآمد حاصل از خرید عدم انجام تعهدات بورس و ارزبگیر با هزینه شخصی و جریمه‌های آن را اخذ و به حساب درآمد اختصاصی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف‌های ۱۱۳۶۶۴ و ۱۲۹۰۰۰ واریز کنند. صددرصد (۱۰۰ ٪) این درآمد به عنوان درآمد اختصاصی وزارتخانه‌های یاد شده تلقی می‌شود و به منظور تحقق برنامه‌های مؤسسات آموزش عالی درمناطق شهری کمتر از دویست هزار نفر جمعیت به آنها اختصاص می‌یابد.	حذف شد.
۱۴۳	تبصره «۱۳» ح- صددرصد (۱۰۰ ٪) وجوه اداره شده پرداختی از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۱ به صندوق رفاه دانشجویان وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان کمک جهت افزایش سرمایه صندوق‌های رفاه دانشجویان تلقی می‌شود و وجوه حاصل از بازپرداخت وام‌های مذکور تا سقف یازده هزار و سیصد میلیارد (۱۱,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در قالب درآمد اختصاصی برای پرداخت مجدد به دانشجویان به مصرف می‌رسد.	تبصره «۱۳» هـ- صددرصد (۱۰۰٪) وجوه اداره شده پرداختی از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۱ به صندوق رفاه دانشجویان، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان کمک جهت افزایش سرمایه صندوق‌های رفاه دانشجویان تلقی می‌شود و وجوه حاصل از بازپرداخت وام‌های مذکور تا سقف یازده هزار و سیصد میلیارد (۱۱.۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در قالب درآمد اختصاصی برای پرداخت مجدد به دانشجویان به مصرف می‌رسد.	اصلاح شد. ب- صندوق‌های رفاه دانشجویان وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی موظفند وجوه حاصل از بازپرداخت وام‌های شهریه سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۳ را به حساب درآمد عمومی کشور، موضوع ردیف ۱۶۰۱۶۰ واریز کنند. درآمد حاصله تا سقف چهارصد و پنجاه میلیارد (۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل ردیف ۱۴۵-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون اختصاص می‌یابد تا به‌عنوان کمک به افزایش سرمایه صندوق رفاه دانشجویان تلقی گردد.
۱۴۴	تبصره «۱۴»- الف... - بند الحاقی «۱»- دولت موظف است کمک‌هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح (نظامی و انتظامی) ساکن در خانه‌های سازمانی را تا سقف سه هزار میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال پس از کسر از دریافتی آنان به حساب خاص نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. معادل وجوه واریزی سال قبل، در ردیف‌های ۱۱۱۱۰۰، ۱۱۱۲۰۰، ۱۱۱۳۰۰ و ۱۰۶۰۰۰ نیروهای مسلح برای تأمین هزینه تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی پیش‌بینی می‌شود.	تبصره «۱۴»- هـ- دولت موظف است کمک‌هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح (نظامی و انتظامی) ساکن در خانه‌های سازمانی را تا سقف سه هزار میلیارد (۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال پس از کسر از دریافتی آنان به حساب خاص نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. معادل وجوه واریزی سال قبل، در ردیف‌های ۱۱۱۱۰۰، ۱۱۱۲۰۰، ۱۱۱۳۰۰ و ۱۰۶۰۰۰ نیروهای مسلح برای تأمین هزینه تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی پیش‌بینی می‌شود.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۴۵	تبصره «۱۵» - ج- در اجرای بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی موظف است با هماهنگی و معرفی بنیاد شهید و امور ایثارگران نسبت به تأمین مسکن و یا زمین مسکونی به قیمت منطقه‌ای و سایر هزینه‌ها به قیمت تمام شده برای حداقل هفتاد هزار نفر از واجدان شرایط که قبلاً از زمین و یا مسکن واگذاری ازسوی دولت استفاده نکرده‌اند، از طریق منابع جدول شماره (۱۸) این قانون اقدام کند.	تبصره «۱۵» ج- در اجرای بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی موظف است با هماهنگی و معرفی بنیاد شهید و امور ایثارگران نسبت به تأمین مسکن و یا زمین مسکونی به قیمت منطقه‌ای و سایر هزینه‌ها به قیمت تمام شده برای حداقل هفتاد هزار نفر از واجدان شرایط که قبلاً از زمین و یا مسکن واگذاری ازسوی دولت استفاده نکرده‌اند، از طریق منابع جدول شماره (۱۸) این قانون اقدام کند.	حذف شد.
۱۴۶	تبصره «۱۶» - الف- در اجرای بند «ز» ماده (۱۱۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، سازمان‌های مناطق آزاد تجاری و صنعتی مکلفند منابع موضوع این بند را به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. خزانه‌داری کل کشور مکلف است منابع واریزی را تا مبلغ سی میلیارد (۳۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال به نسبت مساوی برای اجرای مفاد بند یاد شده به کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور در همان مناطق پرداخت کند.	تبصره «۱۶» - تبصره «۱۶» - الف- در اجرای بند «ز» ماده (۱۱۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، سازمان‌های مناطق آزاد تجاری و صنعتی مکلفند منابع موضوع این بند را به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. خزانه‌داری کل کشور مکلف است منابع واریزی را تا مبلغ سی میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به نسبت مساوی برای اجرای مفاد بند یاد شده به کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور در همان مناطق پرداخت کند.	حذف شد.
۱۴۷	تبصره «۳»... - ج- به دولت اجازه داده می شود بدهی‌های خود به بخشهای خصوصی و تعاونی و پیمانکاران،شهرداریها، صندوق های بیمه ای،صنایع دفاعی و مصارف جدول(۱۸) راسا اولویت پرداخت رد دیون و تعهدات و بدهی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح،مطالبات و دیون ایثارگران،جانبازان،آزادگا ن،خانواده شهدا و مطالبات شاغلان و بازنشستگان ارتش جمهوری اسلامی ایران از محل منابع حاصل از واگذاری سهام،سهم الشرکه،حق بهره برداری و بهره مالکانه موضوع این تبصره و ردیف شماره ۹- ۱۰۱۰۰۰ جدول شماره (۸) این قانون پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با اعلام سازمان حسابرسی و یا ذی حساب دستگاههای اجرائی ذی ربط حسب مورد بدون الزام به رعایت ماده(۲۹) قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی پرداخت و یا تسویه و سپس تهاتر کند. واگذاری تهاتری باید با رعایت اصل پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (گردش خزانه) انجام شود و قیمت سهام تهاتر شده نباید از قیمت پایه بورس و یا پایه مزایده کمتر باشد.	تبصره «۳» ج- به دولت اجازه داده می‌شود بدهی خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی را با رعایت بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی و ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی از طریق جدول شماره (۱۸) این قانون پرداخت یا تسویه و سپس تهاتر نماید. واگذاری تهاتری باید با رعایت اصل پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (گردش خزانه) انجام شود و قیمت سهام تهاتر شده نباید از قیمت پایه بورس و یا پایه مزایده کمتر باشد.	تبصره «۵» ـ و- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۵ بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی را که در چارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۳ ایجاد شده، با مطالبات قطعی دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) از اشخاص مزبور تا مبلغ یکصد و بیست و پنج هزار میلیارد (۱۲۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به‌صورت جمعی ـ خرجی تسویه کند. بدین منظور وزارت امور اقتصادی و دارایی، اسناد تعهدی خاصی را با عنوان «اوراق تسویه خزانه» صادر می‌کند و در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی طلبکار و متقابلاً بدهکار قرار می‌دهد. این اسناد صرفاً به‌منظور تسویه بدهی اشخاص یاد شده به دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌ها و مؤسسات دولتی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
۱۴۸	تبصره «۱»- این قانون با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط قابل اجرا می‌باشد و وصول منابع و تعهد و پرداخت از محل مصارف این قانون (در حدود وصولی منابع) صرفاً با رعایت سازوکار موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ و مفاد بندهای «و، ز، ک، ت و خ» ماده (۲۲۴) و ماده (۱۷۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ لازم‌الرعایه می‌باشد. کلیه دستگاه‌های اجرایی که تکالیفی برای آنها در این قانون منظور شده است، موظفند گزارش عملکرد خود را در موعد قانونی مقرر به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه کنند. سازمان مذکور موظف است گزارش کامل هر یک از تبصره‌ها و اجزا و جداول و پیوست‌های این قانون را که از دستگاه‌ها دریافت می‌کند، حداکثر ظرف مدت یک‌ماه پس از پایان هر ۶ ماه، برای کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و سایر کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی به‌صورت کتبی و رسمی ارسال کند.	تبصره «۱» - این قانون با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط قابل اجرا می‌باشد و وصول منابع و تعهد و پرداخت از محل مصارف این قانون با رعایت مفاد بندهای «و، ز، ک، ت و خ» ماده (۲۲۴) و ماده (۱۷۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۵ /۱۰ /۱۳۸۹ لازم‌الرعایه می‌باشد. کلیه دستگاه‌های اجرایی که تکالیفی برای آنها در این قانون منظور شده است موظفند گزارش عملکرد خود را در موعد قانونی مقرر به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه کنند. سازمان مذکور موظف است گزارش کامل هر یک از تبصره‌ها و اجزا و جداول و پیوست‌های این قانون را که از دستگاه‌ها دریافت می‌کند، حداکثر ظرف مدت یک‌ماه پس از پایان هر ۶ ماه، برای کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و سایر کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی به‌صورت کتبی و رسمی ارسال کند.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۴۹	تبصره «۱۶» هـ- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و همچنین محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه‌بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع ودیعه بابت تجهیزات مربوطه می‌باشد. خسارات احتمالی وارد شده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل وثیقه‌های اخذ شده تأمین می‌شود. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور روزانه یکصد هزار (۱۰۰،۰۰۰) ریال تعیین می‌شود که توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از استفاده‌کننده اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی ۱۴۰۱۶۴ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود. دولت مکلف است صد درصد (۱۰۰ ٪) وجوه حاصله را بابت هزینه‌های جاری به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اختصاص داده و پرداخت کند. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	تبصره «۱۶» هـ- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و همچنین محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه‌بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع وثیقه بابت تجهیزات مربوطه می‌باشد. خسارات احتمالی وارد شده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل وثیقه‌های اخذ شده تأمین می‌شود. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور روزانه یکصد هزار (۱۰۰،۰۰۰) ریال تعیین می‌شود که توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از استفاده‌کننده اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی ۱۴۰۱۶۴ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود. دولت مکلف است صددرصد (۱۰۰ ٪) وجوه حاصله را بابت هزینه‌های جاری به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اختصاص داده و پرداخت کند. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند.آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.	حذف شد.
۱۵۰	تبصره «۱۶» هـ- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و همچنین محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه‌بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع وثیقه بابت تجهیزات مربوطه می‌باشد. خسارات احتمالی وارد شده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل ودیعه اخذ شده تأمین می‌شود. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور روزانه یکصد هزار (۱۰۰،۰۰۰) ریال تعیین می‌شود که توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از استفاده‌کننده اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی ۱۴۰۱۶۴ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود. دولت مکلف است صددرصد (۱۰۰ ٪) وجوه حاصله را بابت هزینه‌های جاری به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اختصاص داده و پرداخت کند. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند.آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	تبصره «۱۶» هـ- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و همچنین محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه‌بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع وثیقه بابت تجهیزات مربوطه می‌باشد. خسارات احتمالی وارد شده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل وثیقه‌های اخذ شده تأمین می‌شود. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور روزانه یکصد هزار (۱۰۰،۰۰۰) ریال تعیین می‌شود که توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از استفاده‌کننده اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی ۱۴۰۱۶۴ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود. دولت مکلف است صددرصد (۱۰۰ ٪) وجوه حاصله را بابت هزینه‌های جاری به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اختصاص داده و پرداخت کند. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۵۱	تبصره «۷» هـ- به سازمان‌های توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت (پتروشیمی و نفت) و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای اجازه داده می‌شود به‌منظور تقویت سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت‌های بخش خصوصی و تعاونی برای تأمین و تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعت، معدن، نفت، گاز و پتروشیمی و بومی‌سازی تکنولوژی و بازسازی و نوسازی ماشین‌آلات مبلغ چهارهزار میلیارد (۴،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی خود در قالب وجوه اداره شده یا یارانه سود و کارمزد تسهیلات براساس قراردادهای منعقده در اختیار بانک‌های عامل قرار دهد تا در چارچوب دستورالعمل وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و نفت (حسب مورد) و مقررات قانونی مربوطه در اختیار متقاضیان واجد شرایط بخش‌های غیردولتی قرار گیرد.	تبصره «۷» ج- به سازمان‌های توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت (پتروشیمی و نفت) و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای اجازه داده می‌شود به‌منظور تقویت سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت‌های بخش خصوصی و تعاونی برای تأمین و تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعت، معدن، نفت، گاز و پتروشیمی و بومی‌سازی فناوری (تکنولوژی) و بازسازی و نوسازی ماشین‌آلات مبلغ چهارهزار میلیارد (۴.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی خود در قالب وجوه اداره شده یا یارانه سود و کارمزد تسهیلات براساس قراردادهای منعقده در اختیار بانک‌های عامل قرار دهد تا در چارچوب دستورالعمل وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و نفت (حسب مورد) و مقررات قانونی مربوطه در اختیار متقاضیان واجد شرایط بخش‌های غیردولتی قرار گیرد.	حذف شد.
۱۵۲	تبصره «۱۰» جزء الحاقی «۲»- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون راهبردهای استراتژی توسعه معادن و سامانه الکترونیکی ارزیابی و محاسبه و دریافت حقوق دولتی از معادن را تعیین کند و به اجرا گذارد.	تبصره «۱۰» بند «ب» - ... ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون راهبردهای توسعه معادن و سامانه الکترونیکی ارزیابی و محاسبه و دریافت حقوق دولتی از معادن را تعیین کند و به اجرا گذارد.	حذف شد.
۱۵۳	تبصره «۱۹»- م- ... بند الحاقی- اپراتورهای ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی موظفند علاوه‌بر قیمت هر پیامک (SMS) مبلغ ۱۰ ریال از استفاده‌کنندگان خدمات مزبور دریافت و به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۵۴ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. درآمد حاصله متناسب با وصول از محل اعتبار ردیف ۱۴۰- ۵۳۰۰۰۰ به شرح زیر به دستگاه‌های ذی‌ربط اختصاص می‌یابد:	تبصره «۱۹» ز- کاروان (اپراتورهای) ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی موظفند علاوه‌بر قیمت هر پیامک مبلغ ۱۰ ریال از استفاده‌کنندگان خدمات مزبور دریافت و به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۵۴ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. درآمد حاصله متناسب با وصول از محل اعتبار ردیف ۱۴۰-۵۳۰۰۰۰ به شرح زیر به دستگاه‌های ذی‌ربط اختصاص می‌یابد:	حذف شد.
۱۵۴	تبصره «۱۹»- م- ... بند الحاقی- اپراتورهای ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی موظفند علاوه‌بر قیمت هر پیامک (SMS) مبلغ ۱۰ ریال از استفاده‌کنندگان خدمات مزبور دریافت و به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۵۴ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. درآمد حاصله متناسب با وصول از محل اعتبار ردیف ۱۴۰- ۵۳۰۰۰۰ به شرح زیر به دستگاه‌های ذی‌ربط اختصاص می‌یابد:	تبصره «۱۹»- ... ز- کاروان (اپراتورهای) ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی موظفند علاوه‌بر قیمت هر پیامک مبلغ ۱۰ریال از استفاده‌کنندگان خدمات مزبور دریافت و به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۵۴ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. درآمد حاصله متناسب با وصول از محل اعتبار ردیف ۱۴۰-۵۳۰۰۰۰ به شرح زیر به دستگاه‌های ذی‌ربط اختصاص می‌یابد:	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۵۵	تبصره «۲»- الف... - ن- افزایش درآمد حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی نسبت به درآمد پیش‌بینی شده در ردیف‌های شماره ۲۱۰۱۰۱ و ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون، مازاد منابع ارزی تا سقف یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال پس از کسر سهم شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت، صندوق توسعه ملی و دو درصد (۲٪) توسعه مناطق نفت‌خیز و گازخیز و مناطق محروم، به ردیف درآمدی شماره ۲۱۰۱۱۰ جدول شماره (۵) این قانون واریز و مازاد بر آن پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد.	تبصره «۲»- ز- افزایش درآمد حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی نسبت به درآمد پیش‌بینی شده در ردیف‌های شماره ۲۱۰۱۰۱ و ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون، مازاد منابع ارزی تا سقف یکصد و پنجاه‌هزار میلیارد (۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال پس از کسر سهم شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت، صندوق توسعه ملی و دو درصد (۲ ٪) توسعه مناطق نفت‌خیز و گازخیز و مناطق محروم، به ردیف درآمدی شماره ۲۱۰۱۱۰ جدول شماره (۵) این قانون واریز و مازاد بر آن پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد. شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت مکلف است در صورت صادرات فراورده‌های نفتی نسبت به پرداخت سهم صندوق توسعه ملی اقدام کند.	حذف شد.
۱۵۶	تبصره «۳» ص- فراز الحاقی- به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران اجازه داده می‌شود با استفاده از منابع داخلی خود، تسهیلات ریالی و ارزی در قالب تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس)، بیع متقابل (بای‌بک)، خرید محصول (بای‌پروداکت) و سایر روش‌های تأمین مالی نسبت به سرمایه‌گذاری تبدیل گاز طبیعی به فراورده تا جمع سه میلیون تن در مناطق کمتر توسعه‌یافته کشور اقدام کند تا ضمن ایجاد ارزش‌افزوده، زمینه سرمایه‌گذاری‌های پایین‌دستی توسط بخش خصوصی فراهم شود.	تبصره «۳» ل- ..... به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران اجازه داده می‌شود با استفاده از منابع داخلی خود، تسهیلات ریالی و ارزی در قالب تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس)، بیع متقابل (بای‌بک)، خرید محصول (بای‌پروداکت) و سایر روش‌های تأمین مالی با رعایت قوانین و مقررات نسبت به سرمایه‌گذاری تبدیل گاز طبیعی به فراورده تا جمع سه میلیون تن در مناطق کمتر توسعه‌یافته کشور اقدام کند تا ضمن ایجاد ارزش‌افزوده زمینه سرمایه‌گذاری‌های پایین‌دستی توسط بخش خصوصی فراهم شود.	حذف شد.
۱۵۷	تبصره «۶» - الف... - ک- دولت مجاز است جهت تسویه مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت و شرکت‌های دولتی تا سقف ۱۰ هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال «اوراق تنزیل بدهی» منتشر نماید. اوراق مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به‌عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محسوب و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود. اوراق مزبور قابل معامله در بازار ثانویه است. آیین‌نامه اجرایی نحوه انتشار اوراق تنزیل بدهی، بازپرداخت، سود و تضمین آن حسب مورد توسط دولت و شرکت‌های دولتی ذی‌ربط، ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	تبصره «۶» - ک- دولت مجاز است جهت تسویه مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت و شرکت‌های دولتی تا سقف ۱۰ هزار میلیارد (۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال «اوراق صکوک اجاره» منتشر نماید. اوراق مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به‌عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محسوب و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود. اوراق مزبور قابل معامله در بازار ثانویه است. آیین‌نامه اجرایی نحوه انتشار اوراق صکوک اجاره، بازپرداخت، سود و تضمین آن حسب مورد توسط دولت و شرکت‌های دولتی ذی‌ربط، ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. اوراق صکوک اجاره، اوراق بهادار قابل نقل و انتقالی است که نشان‌دهنده مالکیت مشاعی دارنده در منافع مورد اجاره قانونی می‌باشد.	حذف شد.
۱۵۸	تبصره «۲۱» ز- دولت موظف است یارانه خانوارهای پردرآمد را قطع کند.	حذف شد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۵۹	تبصره الحاقی «۷»- شرکت‌های دولتی سودده (به‌استثنای شرکت ملی نفت) و بانک‌های دولتی موظفند به‌ترتیب یک درصد (۱٪) و دو درصد (۲٪) از هزینه‌های خود را که در پیوست شماره (۳) این قانون آمده با تأکید بر هزینه‌های اداری و عمومی صرفه‌جویی کنند. درآمد حاصله از پنجاه درصد (۵۰٪) سود ویژه و یک‌دوازدهم مالیات ماهانه شرکت‌ها و بانک‌های مزبور به مبلغ هفده هزار میلیارد (۱۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال پس از واریز به خزانه متناسب با وصولی از محل ردیف‌های ۱۴۹- ۵۳۰۰۰۰ در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا در امور مربوط به پرداخت مطالبات فرهنگیان هزینه شود.	تبصره «۲۴»- شرکت‌های دولتی سودده (به‌استثنای شرکت دولتی تابعه وزارت نفت) و بانک‌های دولتی موظفند به‌ترتیب یک درصد (۱٪) و دو درصد (۲٪) از هزینه‌های خود را که در پیوست شماره (۳) این قانون آمده با تأکید بر هزینه‌های اداری و عمومی صرفه‌جویی کنند. درآمد حاصله از پنجاه درصد (۵۰٪) سود ویژه و یک‌دوازدهم مالیات ماهانه شرکت‌ها و بانک‌های مزبور به مبلغ هفده هزار میلیارد (۱۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال پس از واریز به خزانه متناسب با وصولی از محل ردیف ۱۴۹-۵۳۰۰۰۰ در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا در امور مربوط به پرداخت مطالبات فرهنگیان هزینه شود.	اصلاح شد بند الحاقی «۲»- به‌منظور ارتقای کیفیت مدارس و پرداخت مطالبات فرهنگیان به‌ویژه بازنشستگان، دولت مکلف است ماهانه معادل یک درصد (۱٪) از یک دوازدهم اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی سودده وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون را کسر و در ردیف شماره ۱۳۰۴۲۴ جدول شماره (۵) این قانون منظور کند. درآمد حاصله از محل ردیف۱۵۲-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون به مصرف می‌رسد.
۱۶۰	تبصره «۲»... - بند الحاقی «۷»- وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط خود با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی، در تأمین دانش فنی متانول به بنزین (MTG، متانول به پلی‌پروپیلن MTPP، گاز به مایع GTL، اسمز معکوس RO) و غشاهای نانویی مورد نیاز صنعت گاز و پتروشیمی کشور مشارکت نماید به‌گونه‌ای که حداقل یک واحد تولیدی توجیه‌پذیر در موارد مذکور در کشور استقرار یابد.	حذف شد.	حذف شد.
۱۶۱	تبصره «۳»- الف... - ج- به دولت اجازه داده می‌شود بدهی‌های خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی و پیمانکاران، شهرداری‌ها، صندوق‌های بیمه‌ای، صنایع دفاعی و مصارف جدول (۱۸) را با اولویت پرداخت رد دیون و تعهدات و بدهی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، مطالبات و دیون ایثارگران، جانبازان، آزادگان، خانواده شهدا و مطالبات شاغلان و بازنشستگان ارتش جمهوری اسلامی ایران از محل منابع حاصل از واگذاری سهام، سهم‌الشرکه، حق بهره‌برداری و بهره مالکانه موضوع این تبصره و ردیف شماره (۹- ۱۰۱۰۰۰) جدول شماره (۸) این قانون پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با اعلام سازمان حسابرسی و یا ذی‌حساب دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط حسب مورد بدون الزام به رعایت ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی پرداخت و یا تسویه و سپس تهاتر کند. واگذاری تهاتری باید با رعایت اصل پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (گردش خزانه) انجام شود و قیمت سهام تهاتر شده نباید از قیمت پایه بورس و یا پایه مزایده کمتر باشد. پرداخت مطالبات و دیون ایثارگران، جانبازان، آزادگان و خانواده معظم شهدا مشمول تأیید سازمان حسابرسی نمی‌شود و با تأیید ذی‌حساب و رئیس دستگاه اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور انجام می‌پذیرد.	تبصره «۳»- ج- به دولت اجازه داده می‌شود بدهی خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی را با رعایت بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی و ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی از طریق جدول شماره (۱۸) این قانون پرداخت یا تسویه و سپس تهاتر نماید. واگذاری تهاتری باید با رعایت اصل پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (گردش خزانه) انجام شود و قیمت سهام تهاتر شده نباید از قیمت پایه بورس و یا پایه مزایده کمتر باشد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۶۲	تبصره «۳» ... - بند الحاقی «۱»... - بند الحاقی «۲»- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بنا بر درخواست سازمان بسیج مستضعفان در شهرک‌ها و شهرهای جدید، اراضی مناسب را با در نظر گرفتن طرح‌های تفصیلی و هادی مصوب، با رعایت ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، جهت احداث حوزه‌های مقاومت بسیج و سالن‌های ورزشی صالحین پس از آماده‌سازی بدون اخذ هزینه در اختیار سازمان بسیج قرار دهند.	تبصره «۳» س- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بنا بر درخواست سازمان بسیج مستضعفین در شهرک‌ها و شهرهای جدید، اراضی مناسب را با در نظر گرفتن طرح‌های تفصیلی و هادی مصوب با رعایت ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/ ۱۱/ ۲۷ جهت احداث حوزه‌های مقاومت بسیج و سالن‌های ورزشی صالحین پس از آماده‌سازی و پرداخت هزینه از محل اعتبارات جدول شماره (۱۸) این قانون در اختیار سازمان بسیج قرار دهند.	حذف شد.
۱۶۳	تبصره «۱۶» - الف... - هـ- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و همچنین محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه‌بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع ودیعه بابت تجهیزات مربوطه می‌باشد. خسارات احتمالی وارد شده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل ودیعه‌های اخذ شده تأمین می‌شود. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور روزانه یکصد هزار (۱۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود که توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از استفاده‌کننده اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی ۱۴۰۱۶۴ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود. دولت مکلف است صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله را بابت هزینه‌های جاری به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اختصاص داده و پرداخت کند. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	تبصره «۱۶» هـ- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و همچنین محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه‌بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع وثیقه بابت تجهیزات مربوطه می‌باشد. خسارات احتمالی وارد شده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل وثیقه‌های اخذ شده تأمین می‌شود. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور روزانه یکصد هزار (۱۰۰.۰۰۰) ریال تعیین می‌شود که توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از استفاده‌کننده اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی ۱۴۰۱۶۴ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود. دولت مکلف است صددرصد (۱۰۰ ٪) وجوه حاصله را بابت هزینه‌های جاری به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اختصاص داده و پرداخت کند. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.	حذف شد.
۱۶۴	تبصره «۱۴» بند الحاقی «۵» - خانوارهایی که تعداد فرزندان تحت تکفل آنها پنج نفر و بیشتر باشند از شمول این تبصره خارج بوده و با هر درآمدی با تقاضای آنها از یارانه برخوردار هستند. دولت موظف است در تشخیص خانوارهای سه دهک اول درآمدی تعداد جمعیت خانوار را مورد توجه قرار دهد.	تبصره «۱۴» هـ - دولت موظف است در تشخیص خانوارهای سه دهک اول درآمدی تعداد جمعیت خانوار را مورد توجه قرار دهد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۶۵	تبصره الحاقی «۱۲» - به‌منظور تأمین بار مالی طرح الزام سازمان تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۹۳/۹/۱۸) و پرداخت مابه‌التفاوت حقوق سنوات ارفاقی در برقراری مستمری بازنشستگان پیش از موعد (مصوب ۱۳۸۶/۶/۵) مشمولان سازمان تأمین اجتماعی، طبق میانگین حقوق مبنای تعیین حق بیمه پرداختی دو سال آخر بیمه‌پردازی سنوات ارفاقی، دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مکلفند اعتبار مورد نیاز را از محل اعتبارات هزینه‌ای مصوب دستگاه‌ها و یا با استفاده از منابع مالی خود برای تأمین هزینه مابه‌التفاوت حقوق سنوات ارفاقی به سازمان تأمین اجتماعی منظور و پرداخت نمایند.	حذف شد.	حذف شد.
۱۶۶	تبصره الحاقی «۹» - کلیه افراد شصت و پنج سال سن و بالاتر عضو صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر که حداقل ۱۰ سال سهم بیمه اجتماعی خود را پرداخت نموده‌اند، می‌توانند باقیمانده آن تا سقف پانزده سال را به نرخ روز و یکجا پرداخت نموده و مشمول بازنشستگی شوند.	حذف شد.	حذف شد.
۱۶۷	تبصره الحاقی «۹» - کلیه افراد شصت و پنج سال سن و بالاتر عضو صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر که حداقل ۱۰ سال سهم بیمه اجتماعی خود را پرداخت نموده‌اند، می‌توانند باقیمانده آن تا سقف پانزده سال را به نرخ روز و یکجا پرداخت نموده و مشمول بازنشستگی شوند.	حذف شد.	حذف شد.
۱۶۸	تبصره الحاقی «۱۲» - به‌منظور تأمین بار مالی طرح الزام سازمان تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۹۳/۹/۱۸) و پرداخت مابه‌التفاوت حقوق سنوات ارفاقی در برقراری مستمری بازنشستگان پیش از موعد (مصوب ۱۳۸۶/۶/۵) مشمولان سازمان تأمین اجتماعی، طبق میانگین حقوق مبنای تعیین حق بیمه پرداختی دو سال آخر بیمه‌پردازی سنوات ارفاقی، دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مکلفند اعتبار مورد نیاز را از محل اعتبارات هزینه‌ای مصوب دستگاه‌ها و یا با استفاده از منابع مالی خود برای تأمین هزینه مابه‌التفاوت حقوق سنوات ارفاقی به سازمان تأمین اجتماعی منظور و پرداخت نمایند.	حذف شد.	حذف شد.
۱۶۹	تبصره الحاقی «۱۵» - دولت مکلف است از محل اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران به جانبازان و آزادگان غیر حالت اشتغال معسر فاقد درآمد که براساس قوانین نیروهای مسلح مشمول دریافت حقوق وظیفه نمی‌باشند تا زمانی که فاقد شغل و درآمد باشند ماهانه کمک‌معیشت معادل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند.	تبصره «۳۰» ـ دولت مکلف است از محل اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول شماره (۷) این قانون به جانبازان و آزادگان غیر حالت اشتغال معسر فاقد درآمد که براساس قوانین نیروهای مسلح مشمول دریافت حقوق وظیفه نمی‌باشند تا زمانی که فاقد شغل و درآمد باشند ماهانه کمک‌معیشت معادل حداقل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۷۰	تبصره الحاقی «۱۷» - بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات خود با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی ذی‌ربط حسب مورد به والدین و همسران شهدا که به دلیل کهولت سن و یا بیماری صعب‌العلاج نیاز به نگهداری دارند درصورتی‌که در میان خانواده، فرد یا افرادی از آنها نگهداری کنند، نسبت به پرداخت حق نگهداری به میزان سی درصد (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان دولت اقدام کند.	تبصره «۳۱» ـ بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات خود موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول شماره (۷) این قانون با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی ذی‌ربط حسب مورد به والدین و همسران شهدا که به دلیل کهولت سن و یا بیماری صعب‌العلاج نیاز به نگهداری دارند درصورتی‌که در میان خانواده، فرد یا افرادی از آنها نگهداری کنند، نسبت به پرداخت حق نگهداری به میزان سی درصد (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان دولت اقدام کند	اصلاح شد. تبصره «۱۷»ـ د ـ بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات خود موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول شماره(۷) این قانون با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی ذی‌ربط حسب مورد به والدین و همسران شهدا که به دلیل کهولت سن و یا بیماری صعب‌العلاج نیاز به نگهداری دارند درصورتی‌که در میان خانواده، فرد یا افرادی از آنها نگاهداری کنند، نسبت به پرداخت حق نگاه‌داری به میزان سی‌درصد (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان دولت اقدام کند.
۱۷۱	تبصره «۱» - ب- سهم صندوق موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) ارزش صادرات گاز طبیعی پس از کسر ارزش گاز طبیعی وارداتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبلغ واریزی موضوع فراز دوم بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود.	تبصره «۱» - ب ـ سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) منابع حاصل از ارزش صادرات نفت، گاز طبیعی و فراورده‌های نفتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. سهم این صندوق از صادرات فراورده‌های نفتی براساس سازوکار ماده (۱۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور تعیین می‌شود.	اصلاح شد. تبصره «۱» - الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴،۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد (۳ ٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند هر سه‌ماه یک‌بار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی توسط وزارت نفت ارائه می‌گردد.
۱۷۲	تبصره «۲»- الف- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۵ بدهی خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی با اولویت سازمان تأمین اجتماعی را با رعایت بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی و ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵ /۳/ ۱۳۸۷ از طریق جدول شماره (۱۸) این قانون پرداخت کند.	تبصره «۲»- الف ـ به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۵ مصارف مربوط به واگذاری بنگاه‌های دولتی موضوع جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی را از طریق جدول شماره (۱۳) این قانون و بدهی خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی را از محل واگذاری سهام و سهم‌الشرکه متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به‌استثنای موارد مندرج در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی را از طریق جدول شماره (۱۸) این قانون پرداخت کند.	حذف شد.
۱۷۳	تبصره «۲» د- در راستای اجرای تبصره «۲» ماده (۱۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به دولت اجازه داده می‌شود وجوه حاصل از واگذاری باقیمانده سهام دولت در بانک‌ها و بیمه‌های مشمول واگذاری راکه به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌رسد، به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی و پست بانک ایران اختصاص دهد.	حذف شد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۷۴	تبصره «۱۸» - به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به فروش اموال غیرمنقول در اختیار وزارت راه و شهرسازی تا سقف معادل پنجاه‌هزار میلیارد (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال در سال ۱۳۹۵ اقدام کند و درآمد حاصله را جهت افزایش سرمایه بانک مسکن اختصاص دهد.	تبصره «۱۹»ـ به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۵ اموال غیرمنقول دولتی را که بهره‌بردار آن وزارت راه و شهرسازی است و واگذاری آنها مشمول سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی نمی‌باشد و مصارف آنها نیز از مصادیق جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی نیست با رعایت قوانین موضوعه کشور تا سقف پنجاه‌هزار میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به فروش رسانده و درآمد حاصله را جهت افزایش سرمایه بانک مسکن اختصاص دهد.	اصلاح شد. تبصره «۵»- بند الحاقی «۲»- به دولت اجازه داده می‌شود اموال غیرمنقول و املاک متعلق به خود را که واگذاری آنها مشمول سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی نیست و مصارف آنها نیز از مصادیق جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی نمی‌باشد با رعایت قوانین و مقررات تا سقف پنجاه‌هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به فروش رسانده و منابع حاصل را پس از واریز به خزانه‌داری کل برای بازپرداخت بدهی‌های خود به سازمان تأمین اجتماعی اختصاص دهد.
۱۷۵	تبصره«۱» ب- سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) ارزش صادرات گاز طبیعی پس از کسر ارزش گاز طبیعی وارداتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبلغ واریزی موضوع فراز دوم بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود.	تبصره«۱» ب ـ سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) منابع حاصل از ارزش صادرات نفت، گاز طبیعی و فراورده‌های نفتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. سهم این صندوق از صادرات فراورده‌های نفتی براساس سازوکار ماده (۱۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور تعیین می‌شود.	اصلاح شد. تبصره «۱» الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد (۳ ٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند هر سه‌ماه یک‌بار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی توسط وزارت نفت ارائه می‌گردد.
۱۷۶	تبصره «۱» ب- سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) ارزش صادرات گاز طبیعی پس از کسر ارزش گاز طبیعی وارداتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبلغ واریزی موضوع فراز دوم بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود.	تبصره «۱» ب ـ سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) منابع حاصل از ارزش صادرات نفت، گاز طبیعی و فراورده‌های نفتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. سهم این صندوق از صادرات فراورده‌های نفتی براساس سازوکار ماده (۱۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور تعیین می‌شود.	اصلاح شد. تبصره «۱» الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد (۳ ٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند هر سه‌ماه یک‌بار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی توسط وزارت نفت ارائه می‌گردد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۷۷	تبصره «۱» ب- سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) ارزش صادرات گاز طبیعی پس از کسر ارزش گاز طبیعی وارداتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبلغ واریزی موضوع فراز دوم بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود.	تبصره «۱» ب ـ سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند «ب» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بیست درصد (۲۰٪) منابع حاصل از ارزش صادرات نفت، گاز طبیعی و فراورده‌های نفتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. سهم این صندوق از صادرات فراورده‌های نفتی براساس سازوکار ماده (۱۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور تعیین می‌شود.	اصلاح شد. تبصره «۱» الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴٫۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد (۳ ٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند هر سه‌ماه یک‌بار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی توسط وزارت نفت ارائه می‌گردد.
۱۷۸	تبصره «۱» هـ- شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران مکلف است نسبت به نوسازی و توسعه شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام و میعانات گازی و فراورده‌های نفتی و تأمین منابع مالی سهم دولت در توسعه پالایشگاه‌ها و زیرساخت‌های تأمین، ذخیره‌سازی و توزیع فراورده اقدام کند و منابع موردنیاز را از محل افزایش پنج درصد (۵٪) به قیمت هر لیتر فراورده‌های نفتی شامل بنزین، نفت سفید، نفت گاز، نفت کوره، گاز مایع و سوخت هواپیما تأمین و پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال به مصرف برساند. این منابع جزء درآمد شرکت محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات با نرخ صفر می‌باشد.	تبصره «۱» د ـ وزارت نفت از طریق شرکت تابعه ذی‌ربط مکلف است نسبت به نوسازی و توسعه شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام و میعانات گازی و فراورده‌های نفتی و تأمین منابع مالی سهم دولت در توسعه پالایشگاه‌ها و زیرساخت‌های تأمین، ذخیره‌سازی و توزیع فراورده اقدام کند و منابع موردنیاز را از محل افزایش پنج درصد (۵٪) به قیمت هر لیتر فراورده‌های نفتی شامل بنزین، نفت سفید، نفت گاز، نفت کوره، گاز مایع و سوخت هواپیما تأمین و پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به مصرف برساند. این منابع جزء درآمد شرکت محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات با نرخ صفر است.	عدم اصلاح تبصره «۱» الف- .....در صورت افزایش ماهانه منابع دولت از محل منابع موضوع این بند در سال ۱۳۹۶ نسبت به یک‌دوازدهم مبالغ مذکور، مازاد حاصله پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی و سهم شرکت ملی نفت ایران، به ردیف ۲۱۰۱۱۲ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود تا برای مصارف تعیین‌شده در جداول این قانون با رعایت ترتیبات مندرج در جزء «۳» بند «الف» ماده (۳۱) قانون برنامه ششم توسعه (موضوع سهم سه درصد (۳ ٪) استان‌های نفت‌خیز، گازخیز و مناطق محروم) اختصاص یابد.
۱۷۹	تبصره «۳» بند الحاقی- به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود به‌منظور تأمین پیش‌پرداخت طرح‌هایی که از منابع تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) استفاده می‌کنند، نسبت به جابه‌جایی اعتبارات طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای در همان فصل اقدام کند.	حذف شد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۸۰	تبصره «۵» بند الحاقی «۲»- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود به‌منظور استفاده از دارایی‌های دولت برای انتشار صکوک اسلامی پیش‌بینی شده در این قانون و سامان‌دهی و مدیریت دارایی‌ها و اموال در مالکیت دولت و تمرکز اختیارات مربوط به نحوه نقل‌وانتقال اموال منقول و غیرمنقول و سایر دارایی‌های دولت، ضمن اجرای سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی (سادا) حسب مورد نسبت به انجام اقدامات موردنیاز برای مدیریت و استفاده از دارایی‌ها و اموال دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری به‌منظور انتشار صکوک اسلامی نظیر ارزیابی توسط کارشناسان رسمی، شناسایی، تعیین و تغییر بهره‌بردار، واگذاری و هرگونه نقل‌وانتقال یا فروش اموال مذکور اقدام نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ در اجرای ماده (۱۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور و تبصره «۱۰» ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مکلفند ضمن همکاری لازم حداکثر ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به ثبت کلیه اموال غیرمنقول اعم از اراضی، املاک، ساختمان‌ها و فضاهای اداری در اختیار یا تصرف اعم از اینکه دارای سند مالکیت بوده یا فاقد سند مالکیت باشند، اجاره‌ای یا وقفی یا ملکی و ... در سامانه اقدام نمایند. صدور هرگونه مجوز برای واگذاری حق استفاده، تغییر بهره‌بردار، فروش اموال غیرمنقول دولتی بدون ثبت اطلاعات در سامانه مذکور و أخذ کد رهگیری ممنوع می‌باشد.	تبصره «۵» ح ـ به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود به‌منظور استفاده از دارایی‌های دولت برای انتشار صکوک اسلامی پیش‌بینی شده در این قانون و سامان‌دهی و مدیریت دارایی‌ها و اموال در مالکیت دولت و تمرکز اختیارات مربوط به نحوه نقل‌وانتقال اموال منقول و غیرمنقول و سایر دارایی‌های دولت، ضمن اجرای سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی (سادا) حسب مورد نسبت به انجام اقدامات موردنیاز برای مدیریت و استفاده از دارایی‌ها و اموال دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری به‌استثنای انفال، اموال دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری و موارد و مصادیق مندرج در اصل هشتادوسوم (۸۳) قانون اساسی به‌منظور پشتوانه انتشار صکوک اسلامی نظیر ارزیابی توسط کارشناسان رسمی، شناسایی، تعیین و تغییر بهره‌بردار، واگذاری و هرگونه نقل‌وانتقال یا فروش اموال مذکور با تصویب هیئت وزیران اقدام کند. کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ در اجرای ماده (۱۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور و تبصره «۱۰» ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مکلفند ضمن همکاری لازم حداکثر ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به ثبت کلیه اموال غیرمنقول اعم از اراضی، املاک، ساختمان‌ها و فضاهای اداری در اختیار یا تصرف اعم از اینکه دارای سند مالکیت بوده یا فاقد سند مالکیت باشند، اجاره‌ای یا وقفی یا ملکی و... در سامانه اقدام نمایند. صدور هرگونه مجوز برای واگذاری حق استفاده، تغییر بهره‌بردار، فروش اموال غیرمنقول دولتی بدون ثبت اطلاعات در سامانه مذکور و اخذ شناسه (کد) رهگیری ممنوع است. انتشار صکوک اسلامی برای دستگاه‌های وابسته به قوه قضائیه، قوه مقننه و سایر نهادهای حکومتی غیر قوه مجریه و استفاده از دارایی‌ها و اموال این دستگاه‌ها حسب مورد منوط به موافقت عالی‌ترین مقام آنهاست.	حذف شد.
۱۸۱	تبصره «۱۸» - به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به فروش اموال غیرمنقول در اختیار وزارت راه و شهرسازی تا سقف معادل پنجاه‌هزار میلیارد (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال در سال ۱۳۹۵ اقدام کند و درآمد حاصله را جهت افزایش سرمایه بانک مسکن اختصاص دهد.	تبصره «۱۹»ـ به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۵ اموال غیرمنقول دولتی را که بهره‌بردار آن وزارت راه و شهرسازی است و واگذاری آنها مشمول سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی نمی‌باشد و مصارف آنها نیز از مصادیق جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی نیست با رعایت قوانین موضوعه کشور تا سقف پنجاه‌هزار میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به فروش رسانده و درآمد حاصله را جهت افزایش سرمایه بانک مسکن اختصاص دهد.	اصلاح شد. تبصره «۵» ک ـ به دولت اجازه داده می‌شود اموال غیرمنقول و املاک متعلق به خود را که واگذاری آنها مشمول سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی نیست و مصارف آنها نیز از مصادیق جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی نمی‌باشد با رعایت قوانین و مقررات تا سقف پنجاه هزار میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به فروش رسانده و منابع حاصل را پس از واریز به خزانه‌داری‌کل برای بازپرداخت بدهی‌های خود به سازمان تأمین اجتماعی اختصاص دهد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۸۲	تبصره الحاقی «۱۶» - ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به‌شرح زیر اصلاح می‌گردد: ماده (۲۰)- دولت موظف است نسبت به تعیین تکلیف فرایند تسویه بدهکاران ارزی از محل حساب ذخیره ارزی به دولت اعم از موارد تهاتر شده با بانک‌های ملت، تجارت، رفاه کارگران و صادرات ایران و موارد تهاتر نشده برای کل بانک‌های کشور ظرف مدت ۶ ماه پس از تصویب این اصلاحیه اقدام کند. تبصره «۱» - گیرندگان تسهیلات موضوع این ماده از تاریخ ابلاغ این قانون تا ۶ ماه فرصت دارند تا بدهی خود به قیمت روز گشایش را به بانک عامل تأدیه و یا تعیین تکلیف کنند. بدهکارانی که مطابق این تبصره اقدام به تعیین تکلیف بدهی خود نموده باشند، مشمول تسهیلات این ماده هستند. تطابق شرایط این ماده با بدهکاران مزبور با تصویب کارگروه ملی و بر حسب ضرورت استانی می‌باشد. کلیه اقدامات اجرایی توسط بانک‌های عامل تا ابلاغ آیین‌نامه اجرایی اصلاحیه این ماده متوقف می‌شود. تبصره «۲»- آیین‌نامه اجرایی این ماده که در آن ترکیب کارگروه مذکور در تبصره «۱» تعیین می‌شود، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به‌تصویب هیئت وزیران می‌رسد. تبصره «۳»- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه‌ماه پس از تصویب این قانون با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه پوشش نوسانات نرخ ارز را تهیه کند و به تصویب هیئت وزیران برساند. تبصره «۴»- مشمولین جزء «د» بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ نیز مشمول استفاده از تسهیلات این ماده می‌شوند.	حذف شد.	حذف شد.
۱۸۳	تبصره «۱» الف... - بند الحاقی «۳»- وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه مکلف است سه درصد (۳٪) از مبلغ قراردادها و پیمان‌های خود را در مناطق نفت‌خیز و گازخیز و پیرامون حوزه‌های نفتی و گازی پس از واریز به خزانه برای کاهش اثرات سوء زیست‌محیطی با هماهنگی سازمان حفاظت محیط زیست و توسعه زیرساخت‌ها در مناطق نفت‌خیز و گازخیز و محروم کشور هزینه نماید. مبلغ فوق در صورت‌وضعیت پیمانکاران و طرف قرارداد لحاظ می‌شود. در اجرای تبصره بند «الف» ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ وزارت نفت مکلف است اعتبار مورد نیاز را در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی قرار دهد.	حذف شد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۸۴	تبصره «۷» بند الحاقی «۲»- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است تمامی سهم درمان از مجموع مأخذ کسر حق بیمه موضوع مواد (۲۸) و (۲۹) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳و سایر منابع مربوط را در حسابی با عنوان بیمه درمان تأمین اجتماعی متمرکز نماید. دیوان محاسبات کشور عملکرد این حساب را در چارچوب قانون تأمین اجتماعی مورد پایش قرار می‌دهد و ضمن لحاظ نمودن در گزارش تفریغ بودجه، هر سه‌ماه یک‌بار نتیجه را به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کند.	تبصره «۷» ز- ز ـ سازمان تأمین اجتماعی مکلف است تمامی سهم درمان از مجموع مأخذ کسر حق بیمه موضوع مواد (۲۸) و (۲۹) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ و سایر منابع مربوط را در حسابی با عنوان بیمه درمان تأمین اجتماعی متمرکز نماید. سازمان تأمین اجتماعی مکلف است گزارش عملکرد این بند را در مقاطع سه‌ماهه به کمیسیون‌های بهداشت و درمان و اجتماعی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.	اصلاح شد. و ـ سازمان تأمین اجتماعی مکلف است تمامی سهم درمان از مجموع مأخذ کسر حق بیمه موضوع مواد(۲۸) و (۲۹) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳و سایر منابع مربوط را در حسابی نزد خزانه‌داری کل کشور با عنوان بیمه درمان تأمین اجتماعی متمرکز نماید. سازمان تأمین اجتماعی طبق قانون تأمین اجتماعی این منابع را هزینه می‌نماید.
۱۸۵	تبصره «۲» الف- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۶، مصارف مربوط به واگذاری بنگاه‌های دولتی موضوع جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی را از طریق جدول شماره (۱۳) این قانون و بدهی خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی را از محل واگذاری سهام‌الشرکه متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به‌استثنای موارد مندرج در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی را از طریق جدول شماره (۱۸) این قانون پرداخت کند.	تبصره «۲»ـ الف ـ به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۶، مصارف مربوط به واگذاری بنگاه‌های دولتی موضوع جزء«۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی را از طریق جدول شماره (۱۳) این قانون و بدهی خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی را از محل واگذاری اموال و دارایی‌ها و سهم‌الشرکه متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به‌استثنای درآمدهای مربوط به موارد مندرج در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی از طریق جدول شماره (۱۸) این قانون پرداخت کند.	حذف شد.
۱۸۶	تبصره «۴» الف- به دولت اجازه داده می‌شود براساس جدول زیر، نسبت به برداشت از ورودی سال ۱۳۹۶ صندوق توسعه ملی اقدام و منابع حاصله را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف‌های ۳۱۰۷۰۴، ۳۱۰۷۰۵، ۳۱۰۷۰۶، ۳۱۰۷۰۷، ۳۱۰۷۰۸، ۳۱۰۷۰۹ این قانون واریز نماید. معادل مبالغ واریزی به اعتبارات مشخص‌شده در جداول (۷) و (۹) این قانون اختصاص می‌یابد. اعتبارات موضوع این بند برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود.	تبصره «۴» ـ الف ـ به دولت اجازه داده می‌شود براساس جدول زیر، نسبت به برداشت از ورودی سال ۱۳۹۶ صندوق توسعه ملی اقدام و منابع حاصله را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف‌های ۳۱۰۷۰۴، ۳۱۰۷۰۵، ۳۱۰۷۰۶، ۳۱۰۷۰۷، ۳۱۰۷۰۸ و ۳۱۰۷۰۹ این قانون واریز نماید. معادل مبالغ واریزی به اعتبارات مشخص‌شده در جداول (۷) و (۹) این قانون اختصاص می‌یابد. اعتبارات موضوع این بند برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود.[1]	عدم اصلاح د- به‌منظور تحقق اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، به دولت اجازه داده می‌شود معادل مبلغ یکصد و چهل و سه هزار و هفتصد و پنجاه میلیارد (۱۴۳.۷۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از ورودی سال ۱۳۹۷ صندوق توسعه ملی برداشت و منابع حاصله را به ردیف درآمد عمومی به شماره طبقه‌بندی ۳۱۰۷۰۵ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.
۱۸۷	تبصره الحاقی «۱»- دولت مکلف است جهت جذب نیروهای انسانی و سرمایه‌های ایرانی مقیم آمریکا در سال ۱۳۹۶ مبلغ دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در اختیار وزارت امور خارجه از محل سهام قابل واگذاری مندرج در جدول شماره (۱۸) این قانون قرار دهد تا با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی اقدامات لازم را انجام دهد.	تبصره «۳» د ـ دولت مکلف است جهت جذب نیروهای انسانی و سرمایه‌های ایرانیان مقیم آمریکا در سال ۱۳۹۶ مبلغ دو هزار میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در اختیار وزارت امور خارجه از محل منابع جدول شماره (۱۸) این قانون قرار دهد تا با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی اقدامات لازم را انجام دهد.	حذف شد.

۱. مجلس بر مصوبه خود اصرار کرد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۸۸	تبصره «۱»- ز- اجازه داده می‌شود کارگروهی متشکل از سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و دیوان محاسبات کشور، ظرف مدت ۶ ماه پس از بررسی اسناد مربوطه نسبت به: ۱- تسویه برداشت بیش از مجوز قانونی دولت طی سال‌های ۱۳۹۱-۱۳۸۷ از محل صادرات نفت به‌منظور تأمین بنزین و نفت‌گاز جمعاً تا مبلغ دویست و بیست و نه هزار و هشتصد و هفده میلیارد (۲۲۹,۸۱۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال (بابت واردات به‌ترتیب (۲۹,۹۲۴) میلیارد ریال، (۴۶,۰۱۰) میلیارد ریال و (۴۴,۱۹۵) میلیارد ریال برای سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ و برای تهاتر بنزین و نفت‌گاز از محل میعانات گازی در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ به مبلغ (۱۰۹,۶۸۸) میلیارد ریال) و همچنین مابه‌التفاوت فروش داخلی فراورده‌های نفتی با قیمت‌های **فوب** خلیج‌فارس طی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۸۶ تا مبلغ سی و دو هزار و سی و هشت میلیارد (۳۲,۰۳۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در رابطه مالی فی‌مابین دولت و شرکت ملی نفت ایران با خزانه‌داری کل کشور اقدام کند.	تبصره «۱»- ز ـ اجازه داده می‌شود کارگروهی متشکل از سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و دیوان محاسبات کشور، ظرف مدت ۶ ماه پس از بررسی اسناد مربوطه نسبت به ۱ـ تسویه برداشت بیش از مجوز قانونی دولت طی سال‌های ۱۳۹۱ـ ۱۳۸۷ از محل صادرات نفت به‌منظور تأمین بنزین و نفت‌گاز جمعاً تا مبلغ دویست و بیست و نه هزار و هشتصد و هفده میلیارد (۲۲۹.۸۱۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال (بابت واردات به‌ترتیب (۲۹.۹۲۴) میلیارد ریال، (۴۶.۰۱۰) میلیارد ریال و (۴۴.۱۹۵) میلیارد ریال برای سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ و برای تهاتر بنزین و نفت گاز از محل میعانات گازی در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ به مبلغ (۱۰۹.۶۸۸) میلیارد ریال) و همچنین مابه‌التفاوت فروش داخلی فراورده‌های نفتی با قیمت‌های تحویل روی کشتی (فوب)[1] خلیج‌فارس طی سال‌های ۱۳۸۸ ـ ۱۳۸۶ تا مبلغ سی و دو هزار و سی و هشت میلیارد (۳۲.۰۳۸.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در رابطه مالی فی‌مابین دولت و شرکت ملی نفت ایران با خزانه‌داری کل کشور اقدام کند.	حذف شد.
۱۸۹	تبصره «۱۱» بند الحاقی «۴»- به‌منظور ارتقای سطح فرهنگ ترافیکی کشور، پنج درصد (۵٪) از ردیف‌های ۶۵-۵۳۰۰۰۰ و ۶۶-۵۳۰۰۰۰ موضوع درآمدهای حاصل از جرائم رانندگی، جهت فرهنگ‌سازی رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی از طریق تولید و پخش برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی به‌منظور کاهش آسیب‌های ناشی از تصادفات به سازمان صدا و سیما اختصاص می‌یابد	تبصره «۱۱» ز ـ به‌منظور ارتقای سطح فرهنگ ترافیکی کشور، پنج درصد (۵٪) از ردیف‌های ۶۵ ـ ۵۳۰۰۰۰ و ۶۶ ـ ۵۳۰۰۰۰ موضوع درآمدهای حاصل از جرائم رانندگی، جهت فرهنگ‌سازی رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی از طریق تولید و پخش برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی[2] به‌منظور کاهش آسیب‌های ناشی از تصادفات به سازمان صدا و سیما اختصاص می‌یابد.	حذف شد.
۱۹۰	جدول ذیل تبصره «۱۴» ردیف ۴- تولید واکسن فلج اطفال تزریقی و تولید فراورده‌های بیولوژیک انسان در اختیار مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی	جدول ذیل تبصره «۱۴» ردیف ۴- تولید واکسن فلج اطفال تزریقی و تولید فراورده‌های زیستی (بیولوژیک)[3] انسان در اختیار مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی	حذف شد.
۱۹۱	تبصره «۱۸» بند الحاقی «۱»- دولت مکلف است بخشی از خدمات دارویی و درمانی بیماران نازایی را مشمول بیمه پایه سلامت قرار داده و بخشی از هزینه دارویی بیماران متابولیک همانند بیماران خاص محاسبه و از محل جدول شماره (۷) ردیف‌های ۲۳-۱۲۹۰۰۰ و ۲۵-۱۲۹۰۰۰ پرداخت نماید.	تبصره «۱۷» هـ ـ دولت مکلف است بخشی از خدمات دارویی و درمانی بیماران نازایی را مشمول بیمه پایه سلامت قرار داده و بخشی از هزینه دارویی بیماران متابولیک[4] همانند بیماران خاص محاسبه و از محل جدول شماره (۷) ردیف‌های ۲۳ـ ۱۲۹۰۰۰ و ۲۵ ـ ۱۲۹۰۰۰ پرداخت نماید.	حذف شد.

۱. این اصلاح در مصوبه دوم مجلس مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ دیده نشد و در فایل نهایی مصوبه مجلس (ابلاغی به دولت مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵) آمده است.
۲. با وجود عدم اصلاح مصوبه مورد ایراد مجلس، به مفاد آن، به درستی، ایراد مجدد گرفته نشد که به نظر می‌رسد به دلیل نداشتن معادل فارسی برای استفاده از واژگان بیگانه مورد ایراد باشد.
۳. این اصلاح در مصوبه دوم مجلس دیده نشد و در فایل نهایی مصوبه مجلس (ابلاغی به دولت مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵) آمده است.
۴. با وجود عدم اصلاح مصوبه مورد ایراد مجلس، به مفاد آن، به درستی، ایراد مجدد گرفته نشد که به نظر می‌رسد به دلیل نداشتن معادل فارسی برای استفاده از واژه بیگانه متابولیک باشد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۹۲	تبصره «۱۹» الف- به دولت اجازه داده می‌شود برای مردمی‌شدن اقتصاد، حداکثرسازی مشارکت اقتصادی، بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت‌های عظیم جمعیت فعال کشور (جوانان، زنان و دانش‌آموختگان دانشگاهی) و برای بهره‌برداری مؤثر از مزیت‌های نسبی و رقابتی مناطق در پهنه سرزمینی ایران اسلامی (با اولویت مناطق روستایی و عشایری و محروم) نسبت به برنامه‌ریزی و سیاستگذاری مناسب برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و پایدار در منطقه و شناسایی استعدادها و قابلیت‌های مناطق، از طریق حمایت‌های نهادی، اعتباری، آموزشی و اجرایی، اقدامات زیر را براساس سیاست‌های مصوب شورای عالی اشتغال انجام دهد۶:- اولویت تخصیص مشوق‌های مالی به پروژه‌ها، به‌ترتیب برای ایجاد و توسعه بنگاه‌های کوچک، متوسط و صنایع دستی	تبصره «۱۸» الف ـ به دولت اجازه داده می‌شود برای مردمی‌شدن اقتصاد، حداکثرسازی مشارکت اقتصادی، بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت‌های عظیم جمعیت فعال کشور (جوانان، زنان و دانش‌آموختگان دانشگاهی) و برای بهره‌برداری مؤثر از مزیت‌های نسبی و رقابتی مناطق در پهنه سرزمینی ایران اسلامی (با اولویت مناطق روستایی و عشایری و محروم) نسبت به برنامه‌ریزی و سیاستگذاری مناسب برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و پایدار در منطقه و شناسایی استعدادها و قابلیت‌های مناطق، از طریق حمایت‌های نهادی، اعتباری، آموزشی و اجرایی، اقدامات زیر را براساس سیاست‌های مصوب شورای عالی اشتغال انجام دهد: ... ۶- اولویت تخصیص مشوق‌های مالی به طرح(پروژه)ها[1]، به ترتیب برای ایجاد و توسعه بنگاه‌های کوچک، متوسط و صنایع دستی	حذف شد.
۱۹۳	تبصره «۱» ب- سقف منابع حاصل از ارزش صادرات نفت خام و میعانات گازی مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۱ جدول شماره (۵) این قانون معادل یک میلیون و یک‌هزار و نهصد و چهار میلیارد (۱,۰۰۱,۹۰۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و منابع مربوط به سه درصد (۳٪) صادرات نفت خام و میعانات گازی برای مناطق و شهرستان‌های نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون چهل و هشت هزار و نود و شش میلیارد (۴۸,۰۹۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود. در صورت افزایش ماهانه منابع دولت از محل منابع موضوع این بند در سال ۱۳۹۶ نسبت به یک‌دوازدهم مبالغ مذکور، مازاد حاصله پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی و سهم شرکت ملی نفت ایران، به ردیف ۲۱۰۱۱۲ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود تا برای مصارف تعیین‌شده در جداول این قانون با رعایت ترتیبات مندرج در جزء «۳» بند «الف» ماده (۳۱) قانون برنامه ششم توسعه (موضوع سهم سه درصد (۳٪) استان‌های نفت‌خیز، گازخیز و مناطق محروم) اختصاص یابد.	تبصره «۱» ب- سقف منابع حاصل از ارزش صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز مندرج در ردیف۲۱۰۱۰۱ جدول شماره (۵) این قانون معادل یک میلیون و یک هزار و نهصد و چهار میلیارد (۱.۰۰۱.۹۰۴.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و منابع مربوط به سه درصد (۳ ٪) صادرات نفت خام و میعانات گازی برای مناطق و شهرستان‌های نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته مطابق ترتیبات مندرج در قانون برنامه ششم توسعه مندرج در ردیف۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون چهل و هشت هزار و نود و شش میلیارد (۴۸.۰۹۶.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تعیین می‌شود. در صورت افزایش ماهانه منابع دولت از محل منابع موضوع این بند در سال ۱۳۹۶ نسبت به یک‌دوازدهم مبالغ مذکور، مازاد حاصله پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی و سهم شرکت ملی نفت ایران، به ردیف ۲۱۰۱۱۲ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود تا برای مصارف تعیین‌شده در جداول این قانون با رعایت ترتیبات مندرج در جزء «۳» بند «الف» ماده (۲۶) قانون برنامه ششم توسعه (موضوع سهم سه درصد (۳ ٪) استان‌های نفت‌خیز، گازخیز و مناطق محروم) اختصاص یابد.	تبصره «۱» ب- سقف منابع حاصل از ارزش صادرات نفت، (نفت خام، میعانات گازی و گاز) مندرج در ردیف۲۱۰۱۰۱ جدول شماره (۵) این قانون معادل نهصد و پنجاه و نه هزار و سیصد و چهارده میلیارد و چهارصد و سه میلیون (۹۵۹.۳۱۴.۴۰۳.۰۰۰.۰۰۰) ریال و منابع مربوط به سه درصد (۳٪) صادرات نفت خام و میعانات گازی برای استان‌های موضوع جزء «۳» بند «الف» ماده (۲۶) قانون برنامه ششم توسعه و بند «ت» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور و جزء «۳» بند «ب» ماده (۴۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) مطابق ترتیبات مندرج در قانون برنامه ششم توسعه مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون پنجاه هزار و هشتصد میلیارد (۵۰.۸۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰)ریال تعیین می شود.
۱۹۴	تبصره «۱» ز- اجازه داده می‌شود کارگروهی متشکل از سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و دیوان محاسبات کشور، ظرف مدت ۶ ماه پس از بررسی اسناد مربوطه نسبت به: ... ۲- تسویه بدهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به شرکت ملی نفت ایران به مبلغ شش هزار و سیصد و سی و شش میلیارد (۶,۳۳۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با رعایت اصول پنجاه و دوم (۵۲) و پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی اقدام نماید. دیوان محاسبات کشور موظف است ضمن رسیدگی به اقدامات متضمن نقض قانون مسئولین ذی‌ربط وقت، جمع‌بندی خود را حسب مورد به تفکیک هرسال جهت رسیدگی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات ارائه و کمیسیون نیز گزارش خود را به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند. دیوان محاسبات کشور موظف است پیگیری‌های لازم قضایی در مورد متخلفین را انجام دهد.	تبصره «۱» ز ـ اجازه داده می‌شود کارگروهی متشکل از سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و دیوان محاسبات کشور، ظرف مدت ۶ ماه پس از بررسی اسناد مربوطه نسبت به: ... ۲ـ تسویه بدهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به شرکت ملی نفت ایران به مبلغ شش هزار و سیصد و سی و شش میلیارد (۶.۳۳۶.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال با رعایت اصول پنجاه و دوم (۵۲) و پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی اقدام نماید. دیوان محاسبات کشور موظف است ضمن رسیدگی به اقدامات متضمن نقض قوانین بودجه توسط مسؤولان ذی‌ربط وقت، جمع‌بندی خود را حسب مورد به تفکیک هرسال جهت رسیدگی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات ارائه و کمیسیون نیز گزارش خود را به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند. دیوان محاسبات کشور موظف است پیگیری‌های لازم درمورد متخلفان را انجام دهد.	حذف شد.

۱. این اصلاح در مصوبه دوم مجلس دیده نشد و در فایل نهایی مصوبه مجلس (ابلاغی به دولت مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵) آمده است.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۹۵	تبصره «۱» الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴،۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد (۳٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند هر سه‌ماه یک‌بار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی توسط وزارت نفت ارائه می‌گردد.	تبصره «۱» الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد(۱۴،۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد (۳٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند هر سه‌ماه یک‌بار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی توسط وزارت نفت ارائه می‌گردد.	تبصره «۱» الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی و دو درصد(۳۲٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد(۱۴/۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی(معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد(۳٪) استان‌های نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره(۵) این قانون مطابق جزء «۳» بند«الف» ماده (۲۶) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ و بند «ت» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ و جزء «۳» بند «ب» ماده (۴۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب۱۳۹۳/۱۲/۴ اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می شود.
۱۹۶	تبصره «۱۱» ب- به دولت اجازه داده می‌شود کلیه مشمولان خدمت وظیفه عمومی که بیش از هشت سال غیبت دارند را با پرداخت جریمه مدت زمان غیبت به‌صورت نقد و اقساطی که تا پایان سال ۱۳۹۶ تسویه می‌شود، معاف کند. تمام درآمدهای حاصل از اعطای معافیت‌های مشمولان مذکور به حساب درآمد عمومی کشور موضوع ردیف ۱۵۰۱۲۸ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال در قالب ردیف ۱۳۰-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون به‌صورت مساوی به ردیف‌های ذی‌ربط تقویت بنیه دفاعی نیروهای مسلح مطابق موافقت‌نامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور اختصاص می‌یابد. میزان جریمه مشمولان غایب برای صدور کارت معافیت نظام‌وظیفه به‌شرح جدول زیر می‌باشد: ... ۱- به‌ازای هر سال غیبت مازاد بر هشت سال، ۱۰ درصد (۱۰٪) به مبالغ جریمه پایه اضافه و مدت غیبت بیش از ۶ ماه، یک سال محسوب می‌شود.	تبصره «۱۱» ب ـ به دولت اجازه داده می‌شود کلیه مشمولان خدمت وظیفه عمومی که بیش از هشت‌سال غیبت دارند را با پرداخت جریمه مدت زمان غیبت به‌صورت نقد و اقساطی که تا پایان سال ۱۳۹۶ تسویه می‌شود، معاف کند. تمام درآمدهای حاصل از اعطای معافیت‌های مشمولان مذکور به حساب درآمد عمومی کشور موضوع ردیف ۱۵۰۱۲۸ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در قالب ردیف ۱۳۰ ـ ۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون به‌صورت مساوی به ردیف‌های ذی‌ربط تقویت بنیه دفاعی نیروهای مسلح مطابق موافقت‌نامه متبادله با سازمان بـرنامه و بودجه کشور اختصاص می‌یابد. میزان جریمه مشمولان غایب برای صدور کارت معافیت نظام‌وظیفه به شرح جدول زیر می‌باشد: ۱ـ به‌ازای هر سال غیبت مازاد بر هشت سال، ده درصد (۱۰ ٪) به مبالغ جریمه پایه اضافه و مدت غیبت بیش از ۶ ماه، یک‌سال محسوب می‌شود.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۱۹۷	تبصره «۱۱» بند الحاقی «۱»- در راستای اجرای بند «ب» ماده (۵۴) قانون برنامه ششم توسعه از محل ردیف ۲-۵۳۰۰۰۰ مبلغ سه هزار و پانصد میلیارد ریال آن در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) قرار می‌گیرد تا با رعایت اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی در احداث و یا تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام صنایع معدنی با مشارکت بخش خصوصی در مناطق غیربرخوردار هزینه نماید.	تبصره «۱۱» د ـ در راستای اجرای بند «ب» ماده (۴۳) قانون برنامه ششم توسعه از محل ردیف ۲ـ ۵۳۰۰۰۰ مبلغ سه هزار و پانصد میلیارد (۳.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال آن در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران «ایمیدرو») قرار می‌گیرد تا با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی در احداث و یا تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام صنایع معدنی با مشارکت‌بخش خصوصی در مناطق غیربرخوردار هزینه نماید.	حذف شد.
۱۹۸	تبصره «۱۳» بند الحاقی«۳»- در طرح‌های شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی که با مشارکت مالی بهره‌برداران و استفاده از تسهیلات بانکی اجرا شده و به دلایل عدم تأمین آب، تغییرات اهداف طرح یا عدم اجرای شبکه‌های اصلی از طریق منابع دولتی طرح آماده بهره‌برداری نشده و در آینده نیز بهره‌برداری از آن مقدور نخواهد شد و در نتیجه کشاورزان مشارکت‌کننده بدون اینکه قصوری داشته باشند بدهکار بانکی محسوب شده و از کلیه خدمات بانکی محروم می‌شوند، دولت موظف است وام را تا زمان بهره‌برداری امهال و هیچ‌گونه جریمه برای دوره امهال به این نوع وام‌ها تعلق نمی‌گیرد. محل تأمین اعتبار از ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور می‌باشد.	تبصره «۱۳» ز ـ در طرح‌های شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی که با مشارکت مالی بهره‌برداران و استفاده از تسهیلات بانکی اجرا شده و به دلایل عدم تأمین آب، تغییرات اهداف طرح یا عدم اجرای شبکه‌های اصلی از طریق منابع دولتی، طرح آماده بهره‌برداری نشده و در آینده نیز بهره‌برداری از آن مقدور نخواهد شد و در نتیجه کشاورزان مشارکت‌کننده بدون اینکه قصوری داشته باشند بدهکار بانکی محسوب شده و از کلیه خدمات بانکی محروم می‌شوند، دولت موظف است وام را تا زمان بهره‌برداری امهال نماید و هیچ‌گونه جریمه برای دوره امهال به این نوع وام‌ها تعلق نمی‌گیرد. محل تأمین اعتبار از ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور می‌باشد.	حذف شد.
۱۹۹	تبصره «۱۷» ب- به دولت اجازه داده می‌شود سرمایه بانک‌های ملی، سپه و کشاورزی را حداکثر تا پنجاه هزار میلیارد (۵۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال از محل حساب‌های پرداختی آنها به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بابت سود و وجه التزام مربوط به اضافه برداشت و خطوط اعتباری دریافتی که تاکنون در دفاتر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حساب درآمد منظور نشده است، افزایش دهد. بانک مرکزی هم‌زمان و پس از تأیید اقلام مذکور نسبت به کاهش و اصلاح حساب‌ها در دفاتر خود اقدام نماید. سهم بانک‌ها با توافق وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین خواهد گردید.	تبصره «۱۶» ب ـ به دولت اجازه داده می‌شود سرمایه بانک‌های ملی، سپه و کشاورزی را با رعایت اساسنامه بانک‌های مذکور حداکثر تا پنجاه‌هزار میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل حساب‌های پرداختی آنها به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بابت سود و وجه التزام مربوط به اضافه برداشت و خطوط اعتباری دریافتی که تاکنون در دفاتر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حساب درآمد منظور نشده است، افزایش دهد. بانک مرکزی هم‌زمان و پس از تأیید اقلام مذکور نسبت به کاهش و اصلاح حساب‌ها در دفاتر خود اقدام نماید. سهم بانک‌ها با توافق وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین خواهد گردید	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۲۰۰	تبصره «۲۰» الف- به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور تسهیل تأمین مالی طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای دارای توجیه اقتصادی و مالی با اولویت طرح‌های نیمه‌تمام نسبت به جلب و انعقاد قرارداد سرمایه‌گذاری و مشارکت با بخش خصوصی اقدام و به‌شرح زیر منابع مالی مورد نیاز را تأمین نماید: ۱- ... ۳-حذف شد. ۴- ... ۷- در صورت عدم تأمین منابع جزء «۳» این بند، منابع مربوطه به نسبت مساوی بین طرف مشارکت دولت و بانک توزیع و تأمین می‌گردد.	تبصره «۱۹» الف- به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور تسهیل تأمین مالی طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای دارای توجیه اقتصادی و مالی با اولویت طرح‌های نیمه‌تمام نسبت به جلب و انعقاد قرارداد سرمایه‌گذاری و مشارکت با بخش خصوصی اقدام و به‌شرح زیر منابع مالی مورد نیاز را تأمین نماید: ۱ـ حداقل بیست درصد (۲۰ ٪) از محل آورده طرف مشارکت که متناسب با پیشرفت طرح پرداخت می‌شود. ۲ـ بیست و پنج درصد (۲۵ ٪) از محل اعتبارات طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای پیش‌بینی شده همان طرح یا سرجمع اعتبارات همان فصل تعهد و در مواعد مشخص نزد بانک‌های عامل تودیع می‌شود. ۳ـ مابقی منابع مورد نیاز از محل منابع داخلی بانک‌ها تأمین می‌شود. ۴ـ بانک‌های عامل وجوه تودیعی دولت را با منابع خود تلفیق کرده و در قالب قرارداد با طرف مشارکت، به‌صورت تسهیلات بانکی با نرخ سود ترجیحی به طرح‌های یاد شده، متناسب با پیشرفت فیزیکی آنها پس از تأیید دستگاه اجرایی ذی‌ربط پرداخت می‌کنند. ۵ـ دولت مجاز است به‌منظور تسهیل اخذ تسهیلات توسط بخش خصوصی برای تأمین مالی این طرح‌ها، نسبت به ارائه تضامین لازم ازجمله خرید حداقلی از خدمات دوران بهره‌برداری از طرف مشارکت، موافقت با ترهین اموال محل اجرای طرح یا از طریق مندرج در قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی مصوب ۱۳۸۶/۴/۵ اقدام نماید. ۶ـ بانک‌هایی که این منابع در آنها توزیع می‌گردد مکلفند قراردادهای مشارکت از قبیل خرید تضمینی کالاها و خدمات تولیدشده بخش غیردولتی منعقد شده با طرف دولتی را به‌عنوان تضمین‌های قابل‌قبول برای اعطای تسهیلات بانکی به بخش خصوصی بپذیرند. بازپرداخت اقساط مربوط به تسهیلات اعطایی ازسوی بانک‌های عامل از طریق درآمدهای طرح صورت می‌گیرد در صورت عدم پرداخت اقساط توسط بخش خصوصی، بانک جایگزین آن در قرارداد شده و درآمدهای طرح را در قبال اقساط تسهیلات، تا زمان تسویه کامل دریافت می‌نماید. ۷ـ مدت زمان لازم برای دوره سرمایه‌گذاری تا بهره‌برداری از طرح‌ها، حداکثر دو سال، دوره تنفس حداکثر یک‌سال و دوره بازپرداخت تسهیلات اعطایی با احتساب مجموع دوره سرمایه‌گذاری، بهره‌برداری و تنفس حداکثر ۱۰سال تعیین می‌گردد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۲۰۱	تبصره «۲۱» - در سال ۱۳۹۶ دولت موظف است در اجرای بند «ب» ماده (۱۹) قانون برنامه ششم توسعه با همکاری سایر قوا اقدامات زیر را انجام دهد: الف- ۱- حذف شد. ۲- دستگاه‌هایی که دارای اجازه قانونی برای دریافت سود سپرده هستند، درآمد حاصل از سود سپرده آنها به‌عنوان درآمد اختصاصی محسوب می‌گردد و مکلفند درآمد حاصله از این محل را به حساب درآمد اختصاصی موضوع ردیف ۱۶۰۱۲۰ تا مبلغ سه هزار میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال نزد خزانه‌داری کل واریز و متناسب با سهم واریزی خود از محل ردیف ۷-۱۰۲۵۰۰ دریافت نمایند. تخلف از حکم اجزای (۱) و (۲) این بند، تصرف در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود و مجازات‌های مالی ماده (۵۹۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ [۳۸] برای آنان اعمال می‌شود. موارد مأذون از طرف مقام معظم رهبری از شمول این بند مستثنا هستند.	تبصره «۲۰» ـ در سال ۱۳۹۶ دولت موظف است در اجرای بند «ب» ماده (۱۷) قانون برنامه ششم توسعه با همکاری سایر قوا اقدامات زیر را انجام دهد: الف ـ دستگاه‌هایی که دارای اجازه قانونی برای دریافت سود سپرده هستند، درآمد حاصل از سود سپرده آنها به‌عنوان درآمد اختصاصی محسوب می‌گردد و مکلفند درآمد حاصله از این محل را به حساب درآمد اختصاصی موضوع ردیف ۱۶۰۱۲۰ تا مبلغ سه هزار میلیارد (۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال نزد خزانه‌داری کل واریز و متناسب با سهم واریزی خود از محل ردیف ۷ـ ۱۰۲۵۰۰ دریافت نمایند. تخلف از حکم این بند، تصرف در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود و مجازات‌های مالی ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی برای آنان اعمال می‌شود. موارد مأذون از طرف مقام معظم رهبری از شمول این بند مستثنا هستند.	حذف شد.
۲۰۲	تبصره «۲۱»- در سال ۱۳۹۶ دولت موظف است در اجرای بند «ب» ماده (۱۹) قانون برنامه ششم توسعه با همکاری سایر قوا اقدامات زیر را انجام دهد: الف- ۱- حذف شد. ۲- دستگاه‌هایی که ... تخلف از حکم اجزای (۱) و (۲) این بند، تصرف در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود و مجازات‌های مالی ماده (۵۹۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ برای آنان اعمال می‌شود. موارد مأذون از طرف مقام معظم رهبری از شمول این بند مستثنا هستند.	تبصره «۲۰»ـ در سال ۱۳۹۶ دولت موظف است در اجرای بند «ب» ماده (۱۷) قانون برنامه ششم توسعه با همکاری سایر قوا اقدامات زیر را انجام دهد: الف ـ دستگاه‌هایی که ... تخلف از حکم این بند، تصرف در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود و مجازات‌های مالی ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی برای آنان اعمال می‌شود. موارد مأذون از طرف مقام معظم رهبری از شمول این بند مستثنا هستند.	حذف شد.
۲۰۳	تبصره «۲۱» ج- تمامی دستگاه‌های اجرایی خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور که دارای درآمد می‌باشند، موظفند تمامی اقدامات مالی خود را از طریق حساب‌های مفتوح شده در خزانه‌داری کل کشور انجام و اظهار نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی ضمن بررسی اظهارنامه‌ها و اخذ مالیات متعلقه از طریق سازمان مربوطه ذی‌ربط خود، موظف است نسبت به صحت رعایت قوانین و مقررات در کسب منابع و انجام مصارف (هزینه‌ها) در این دستگاه‌ها (به‌استثنای بخش خصوصی و تعاونی) اطمینان حاصل و در صورت مشاهده هرگونه جرم یا تخلف حسب مورد به دستگاه‌های ذی‌صلاح گزارش نماید. وزارتخانه مذکور مکلف است گزارش عملکرد فوق را سالانه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری، کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه و حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت دولت می‌رسد.	تبصره «۲۰» ج ـ تمامی دستگاه‌های اجرایی خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور که دارای درآمد می‌باشند، موظفند تمامی اقدامات مالی خود را از طریق حساب‌های مفتوح شده در خزانه‌داری کل کشور انجام و اظهار نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی ضمن بررسی اظهارنامه‌ها و اخذ مالیات متعلقه از طریق سازمان ذی‌ربط خود، موظف است نسبت به صحت رعایت قوانین و مقررات در کسب منابع و انجام مصارف (هزینه‌ها) در این دستگاه‌ها (به‌استثنای بخش خصوصی و تعاونی) اطمینان حاصل و در صورت مشاهده هرگونه جرم یا تخلف حسب مورد به دستگاه‌های ذی‌صلاح گزارش نماید. وزارتخانه مذکور مکلف است گزارش عملکرد فوق را سالانه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری، کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت دولت می‌رسد.	حذف شد.

ردیف	متن مورد ایراد	متن مصوبه اصلاحی قانون بودجه همان سال	متن اصلاحی یا متناظر در بودجه مصوب سال بعد
۲۰۴	تبصره الحاقی «۱»- دولت مکلف است جهت جذب نیروهای انسانی و سرمایه‌های ایرانی مقیم آمریکا در سال ۱۳۹۶ مبلغ دو هزار میلیارد (۲،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال در اختیار وزارت امور خارجه از محل سهام قابل واگذاری مندرج در جدول شماره (۱۸) این قانون قرار دهد تا با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی اقدامات لازم را انجام دهد.	تبصره «۳» د ـ دولت مکلف است جهت جذب نیروهای انسانی و سرمایه‌های ایرانیان مقیم آمریکا در سال ۱۳۹۶ مبلغ دو هزار میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در اختیار وزارت امور خارجه از محل منابع جدول شماره (۱۸) این قانون قرار دهد تا با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی اقدامات لازم را انجام دهد.	حذف شد.
۲۰۵	تبصره «۳» الف- با رعایت مصوبه شماره ۶۶۶۳۱/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۱۳۹۶ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) برای طرح‌ها علاوه‌بر باقیمانده سهمیه سال‌های قبل، معادل ریالی پنجاه میلیارد (۵۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) دلار تعیین می‌شود. شورای اقتصاد با رعایت اولویت‌های بند «ج» ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه، تسهیلات مذکور را به طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند، اختصاص می‌دهد. طرح‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی نیز با سپردن تضمین‌های لازم به بانک‌های عامل می‌توانند از تسهیلات مذکور استفاده کنند. در مورد کلیه طرح‌های مصوب که منابع آنها از محل تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) تأمین می‌شوند، أخذ تأییدیه دستگاه اجرایی ذی‌ربط (به‌منظور تأیید اولویت برای استفاده از تأمین مالی خارجی)، وزارت امور اقتصادی و دارایی (به‌منظور صدور ضمانت‌نامه دولتی)، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (به‌منظور کنترل تعادل و مدیریت تراز ارزی کشور) و سازمان برنامه و بودجه کشور (صرفاً برای کنترل طرح‌های بخش دولتی شامل طرح‌های شرکت‌ها و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) ضروری بوده و بازپرداخت اصل و سود هر یک از طرح‌ها از محل عایدات ارزی طرح و یا منابع پیش‌بینی شده در قانون بودجه قابل پرداخت می‌باشد. ...	تبصره «۳»- الف ـ با رعایت مصوبه شماره ۰۱۰۱/۹۴۳۴۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۱۳۹۶ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) برای طرح‌ها علاوه بر باقیمانده سهمیه سال قبل، معادل ریالی پنجاه میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار تعیین می‌شود. شورای اقتصاد با رعایت اولویت‌های بند «پ» ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه، تسهیلات مذکور را به طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند، اختصاص می‌دهد. طرح‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی نیز با سپردن تضمین‌های لازم به بانک‌های عامل می‌توانند از تسهیلات مذکور استفاده کنند. در مورد کلیه طرح‌های مصوب که منابع آنها از محل تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) تأمین می‌شوند، اخذ تأییدیه دستگاه اجرایی ذی‌ربط (به‌منظور تأیید اولویت برای استفاده از تأمین مالی خارجی)، وزارت امور اقتصادی و دارایی (به‌منظور صدور ضمانت‌نامه دولتی)، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران(به منظور کنترل تعادل و مدیریت تراز ارزی کشور) و سازمان برنامه و بودجه کشور (صرفاً برای کنترل طرح‌های بخش دولتی شامل طرح‌های شرکت‌ها و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) ضروری بوده و بازپرداخت اصل و سود هر یک از طرح‌ها از محل عایدات طرح و یا منابع پیش‌بینی شده در قانون بودجه قابل پرداخت می‌باشد. در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی با مجوز قانونی منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه‌های تسهیلات مالی اخذ شده از منابع بانک‌های کارگزار خارجی و بانک‌ها و مؤسسات توسعه‌ای بین‌المللی باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است پس از تصویب هیئت وزیران به نمایندگی از طرف دولت ضمانتنامه‌های کلی و یا اختصاصی مورد نیاز برای طرح‌های مذکور را حداکثر ظرف مدت یک ماه صادر و یا اختیار امضای آن را با تصویب هیئت وزیران به مقام مسئول ذی‌ربط تفویض نماید. به دولت اجازه داده می‌شود درصورتی‌که امکان ایفای تعهد توسط بانک عامل برای طرح‌های بخش خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی فراهم نباشد، با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و تصویب هیئت وزیران از محل اعتبارات فصل مربوطه نسبت به پرداخت تضامین صادره حداکثر ظرف مدت یک‌ماه اقدام کند. این امر نافی وظایف بانک عامل در انجام تعهدات نمی‌باشد. در خصوص طرح‌های غیردولتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی پس از اخذ تضمین لازم از بانک‌های عامل که به پشتوانه اخذ وثائق مناسب و کافی از مجریان طرح‌ها صادر شده است، نسبت به صدور ضمانت‌نامه بازپرداخت اقدام می‌نماید.	حذف شد.

۳. نتیجه گیری

با توجه به آنچه بیان شد، تعداد ایرادات مطروحه ازسوی شورای نگهبان به احکام لوایح بودجه مصوب از سال ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ به‌صورت افزایشی-کاهشی بوده است که در این میان، سهم قابل‌توجهی از این روند را احکام مغایر با اصول قانون اساسی در مقایسه با ابهامات و تذکرات، به خود اختصاص داده‌اند. درحالی‌که تعداد کل ایرادات شورای نگهبان، به لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ مصوب مجلس، ۳ مورد و نسبت به لایحه بودجه مصوب سال ۱۳۹۳ مجلس، به‌صورت افزایشی، ۷۶ مورد (مشتمل بر ۷۰ مورد مغایرت و ۶ مورد ابهام) بوده است که در گزارش مسلسل ۱۸۹۹۷ بررسی شد؛ همین امر درخصوص لایحه بودجه مصوب سال ۱۳۹۴ مجلس، به‌صورت کاهنده، ۳۰ مورد ایراد (مشتمل بر ۲۵ مورد مغایرت و ۵ مورد ابهام) شد. این روند کاهشی در سال ۱۳۹۵ با ۱۹ مورد ایراد و در سال ۱۳۹۶ با ۱۳ مورد ایراد ادامه یافت.

از مجموع ۳۴ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۴، ۲۸ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۴ مورد اصلاح شد و صرفاً ۲ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت. از مجموع ۱۹ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۵، ۱۲ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۶ مورد اصلاح شد و صرفاً ۱ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت. از مجموع ۲۳ مورد ایرادات و تذکرات شورای نگهبان به احکام بودجه مصوب ۱۳۹۶، ۱۸ مورد آن احکام در بودجه مصوب سال بعد، حذف و ۴ مورد اصلاح شد و صرفاً ۱ حکم مورد ایراد، در بودجه سال بعد تکرار شده و مورد توجه قرار نگرفت.

درخصوص لوایح بودجه مصوب مجلس در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳، روند افزایشی تعداد احکام مغایر با قانون اساسی به‌مراتب بیشتر از تعداد ابهامات و تذکرات مطرح شده ازسوی شورای نگهبان بوده است. در میان موارد مغایر با قانون اساسی در لوایح بودجه مصوب مجلس در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳، میزان (سهم) احکام مغایر با اصول (۵۲) (عدم رعایت سالیانه بودن احکام بودجه و وضع احکام دائمی در بودجه) و (۵۳) (عدم تفصیلی بودن احکام بودجه و درج نکردن سقف و ردیف اعتبار)، برتری قابل‌توجهی داشته است (به ترتیب سال، حدود ۶۷، ۷۶ و ۶۱ درصد موارد). **سهم احکام مغایر با اصول (۵۲) و (۵۳) قانون اساسی، در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶، به‌ترتیب، حدود ۵۰، ۳۲ و ۸ درصد شده است.**

منابع و مآخذ

[۱] گزارش «بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۴۳): از منظر حقوق عمومی» به شماره مسلسل ۱۸۷۴۰ و گزارش «بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور ۲۳. بررسی بودجه پیشنهادی از منظر حقوقی» به شماره مسلسل ۱۳۴۰۹.
[۲] لایحه بودجه مصوب سال ۱۳۹۴.
[۳] لایحه بودجه مصوب سال ۱۳۹۵.
[۴] لایحه بودجه مصوب سال ۱۳۹۶.

عنوان: اظهارنظر کارشناسی درباره: «تحلیل احکام (تبصره‌های) لوایح بودجه مصوب سال‌های اخیر مجلس از منظر ایرادات مطروحه شورای نگهبان: ۱. لوایح مصوب سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶»

DOI: https://doi.org/10.22034/mrc.report.21850
Permanent Link: https://report.mrc.ir/article_11901.html
Publisher : Islamic Parliament Research Center of Iran

گزیده سیاستی

بررسی‌های کمّی احکام لوایح بودجه سال‌های اخیر مجلس (از سال ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶)، نشان می‌دهد که میزان موارد مغایرت با قانون اساسی در بودجه‌های مصوب مجلس، روند افزایشی – کاهشی داشته است.

مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir